

UNIVERZITA KARLOVA v PRAZE

Pedagogická fakulta

katedra hudební výchovy

PĚVECKÝ SBOR VÁCLAV – HUDEBNÍ TRADICE

STARÉ BOLESLAVI

THE CHOIR VÁCLAV – THE MUSIC TRADITION OF

STARÁ BOLESLAV

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Petra Bělohávková, Ph.D.

Autor diplomové práce: Monika Kotlanová

Studijní obor: Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Forma studia: kombinovaná

Diplomová práce dokončena 29. února 2012

Děkuji vedoucí diplomové práce PhDr. Petře Bělohlávkové, Ph.D. za vedení diplomové práce a také za její podporu, trpělivost, rady a inspirace při vypracování diplomové práce.

Poděkování patří také paní Marii Nohynkové, sbormistryni Chrámového sboru VÁCLAV a všem členům Chrámového sboru VÁCLAV za jejich vstřícnost a pomoc.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením PhDr. Petry Bělohávkové, Ph.D. a s použitím uvedené literatury.

V Praze dne .....

.....

Monika Kotlanová

OSNOVA

Anotace.....	6
Úvod.....	7
I. Teoretická část	
1. Historické souvislosti spojené se založením zpěváckého spolku Václav.....	9
1.1 Založení a působení zpěváckého spolku Václav.....	11
1.2 Významné osobnosti spjaté s působností zpěváckého spolku Václav.....	13
1.3 Vliv zpěváckého spolku Václav na kulturní život města.....	15
1.4 Zánik zpěváckého spolku Václav.....	22
2. Založení a prvotní vystoupení současného pěveckého sboru	25
2.1 Působíště sboru.....	27
2.2 Osobnost sbormistryně.....	30
2.3 Další významné osobnosti, související s činností sboru.....	31
2.4 Repertoár.....	33
2.5 Obnovení hudebních tradic Staré Boleslavi.....	36
2.6 Vznik prvního DVD	39
2.7 Spolupráce s jinými sbory a soubory.....	41
2.8 Působnost sboru v zahraničí.....	42
2.9 Současné obsazení sboru.....	44
2. 10 Výhledy do budoucna.....	46
II. Praktická část	
Úvod.....	49
3. Projekt Tajemství chrámů.....	50
3.1 Realizace projektu.....	50
3.2 Reflexe projektu.....	52
4. Projekt Noc kostelů.....	54
4.1 Příprava žáků na účast v projektu.....	54
4.2 Účast žáků na projektu.....	54
4.3 Reflexe projektu.....	56
5 Projekt Školní sbor	57

5.1 Vznik školního sboru.....	57
5.1.1 Realizace projektu Školní sbor.....	58
5.1.2 Reflexe projektu Školní sbor.....	59
5.2 Počátky sborového zpěvu ve Staré Boleslavi.....	59
5.2.1 Realizace přípravy vyučovací jednotky.....	60
5.2.2 Reflexe výzkumu.....	61
5.3 Seznámení s Chrámovým sborem VÁCLAV.....	62
5.3.1 Realizace vyučovacích jednotek.....	63
5.3.2 Reflexe vyučovacích jednotek.....	64
5.4 Účast žáků na vystoupení.....	64
Závěr.....	66
Resumé.....	69
Seznam použitých pramenů a literatury	
Přílohy	

Anotace

Diplomová práce je zaměřena na historii i současnost Chrámového sboru VÁCLAV a jeho vliv na kulturní život města Brandýs nad Labem-Stará Boleslav. Mapuje jeho založení a působení, a to jak současného Chrámového sboru VÁCLAV, tak i jeho předchůdce z roku 1861. Zabývá se šířením duchovních hudebních tradic ve Staré Boleslavi od minulosti do dnešní doby.

Klíčová slova: hudební tradice, kostel, kulturní život, mše, pěvecký sbor, sbormistr, svatý Václav, Stará Boleslav

Abstract

The degree work is bent on story and present singing church choir VÁCLAV and its influence over cultural life cities Brandýs nad Labem-Stará Boleslav. Maps his turn and incidence, namely how contemporary Church choir VÁCLAV, so and his predecessor from year 1861. Deal with diffusion spiritual musical traditions in Stará Boleslav from pasts to the today's time.

Key words: music tradition, church, cultural life, mass, choir, conductur, holy Václav, Stará Boleslav

Úvod

K tématu diplomové práce mě motivoval blízký vztah k hudbě a k městu, ve kterém žiji. V Brandýse nad Labem-Staré Boleslavi působí několik pěveckých sborů. Já sama jsem členem pěveckého sboru Bojan již řadu let. Pro svou diplomovou práci jsem si však vybrala Chrámový sbor VÁCLAV. Osobně si myslím, že tento sbor má velký podíl na hudebním dění našeho města a okolí a to jak v minulosti, tak v současnosti. Sbor procházel ve své historii obdobími i méně příznivými. Dokonce na několik desítek let úplně zanikl. Zasluhou několika hudebních nadšenců se však jeho činnost v roce 2007 obnovila. V současné době pomáhá udržet a rozvíjet hudební tradice Staré Boleslavi. Zároveň úspěšně reprezentuje Starou Boleslav v zahraničí. Při zpracování své diplomové práce jsem volila metodu sběru dat, metodu rozhovoru a metodu evaluace.

V teoretické části práce se soustřeďuji na hudební život v druhé polovině 19. století, konkrétně na zakládání pěveckých spolků. Přibližuji historii hudby a duchovní tradice ve Staré Boleslavi. Všechny tyto informace byly získány na základě čerpání z pramenů a literatury uvedených v závěru práce. Z historických pramenů jsem se snažila zmapovat vznik a vývoj sboru, jeho působení a spolupráci s jinými sbory, ale také zánik sboru a předpokládané příčiny jeho zániku. Vzhledem k tomu, že narozdíl od jiných sborů zde nebyla řádně vedena ani kronika sboru, byly informace, jež jsem získala, velmi stručné a ne úplně jasné. Lze tedy někdy pouze jen vycházet z domněnek, jak k určitým okolnostem mohlo dojít. Část práce pojednávající o současném sboru je zpracována na základě rozhovorů se sbormistryní a členy Chrámového sboru VÁCLAV a účasti na zkouškách a vystoupeních sboru. Informace o sboru jsem získala také díky vstřícnosti Okresního muzea Praha-východ a Státního okresního archivu ve Zdíbech-Přemyšlení. V praktické části práce se zabývám účastí žáků naší školy na vystoupení Chrámového sboru VÁCLAV a na poznávání a prohlubování tradic Staré Boleslavi spojených s tímto sborem. Součástí praktické části je i založení školního sboru, který by mohl napomáhat přípravě nových členů Chrámového sboru VÁCLAV a zároveň tak přispívat k udržování duchovních a hudebních tradic Staré Boleslavi.

Cílem mé práce je pojednání o okolnostech, které ke vzniku sboru vedly, o důležitých historických faktech týkajících se sboru a o současných proměnách a repertoáru sboru. Cílem praktické části je obeznámení čtenářů s duchovními hudebními tradicemi, vznikem a působením Chrámového sboru VÁCLAV. Doufám, že se tak zaplní prázdná místa z historie Chrámového sboru VÁCLAV.

Podle mého názoru je velká škoda, že dosud nevznikla žádná publikace, která by blíže pojednávala o historii a současnosti Chrámového sboru VÁCLAV. Proto doufám, že moje práce bude přínosná, zaplní stávající prázdná místa historie Chrámového sboru VÁCLAV a poslouží např. k sepsání jeho sborové kroniky, neboť umělecký přínos tohoto sboru, jenž neodmyslitelně patří k tradicím Staré Boleslavi, vždy byl a je velký.

I. Teoretická část

1. Historické souvislosti spojené se založením zpěváckého spolku Václav¹

Druhá polovina 19. století představuje důležitou etapu národní emancipace. V roce 1859, po definitivním pádu Bachova absolutismu, došlo k výraznému posílení českého kulturního dění. Období po roce 1860 znamená velký rozvoj také v oblasti hudebního dění. Důležitý mezník v rozvoji české hudební kultury představoval vznik Umělecké besedy v Praze v letech 1861–1863.

Nejpočetnější kategorii vznikajících uskupení tvořily zpěvácké spolky. Především založení pražského zpěváckého spolku Hlahol na počátku šedesátých let inspirovalo zrod mnoha zpěváckých spolků po celém českém území.

Zpěvácké spolky, které vznikaly ve druhé polovině 19. století, představovaly důležitou součást české hudební kultury a pomáhaly zachovat kulturní tradice regionů, kde působily. Oblastí s bohatou duchovní a hudební tradicí je také Stará Boleslav.

Jedním z nejstarších pěveckých těles, které v dvojměstí Brandýs nad Labem-Stará Boleslav existuje a působí dodnes, je i Chrámový sbor VÁCLAV. Ve své dlouhé historii procházel obdobími i méně příznivými a v první polovině 20. století na několik desítek let dokonce zanikl. Avšak zásluhou několika příznivců se v roce 2007 znovu objevuje Chrámový sbor VÁCLAV, který nejen svým jménem, ale i kulturními tradicemi navazuje na slavného předchůdce z druhé poloviny 19. století.

Stará Boleslav je součástí souměstí Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, které leží na obou březích řeky Labe v Polabské nížině. Je jen několik kilometrů vzdáleno od hlavního města České republiky Prahy. Stará Boleslav je historicky starší než Brandýs zhruba o čtyři sta let. Boleslav byla původně raně středověkým Přemyslovským hradištěm, jež

---

¹ V historické části diplomové práce uvádím místo pojmenování Chrámový sbor VÁCLAV pojmenování zpěvácký spolek Václav. Ve druhé polovině 19. století, kdy sbor vznikl, až do svého zániku v první polovině 20. století je v archivních materiálech ve většině případů uváděn jako zpěvácký spolek Václav. V některých archiváliích je však jmenován také jako pěvecký spolek Václav nebo pěvecký spolek Václav. Rozhodla jsem se pouze využívat pojmenování zpěvácký spolek Václav, a to pro lepší srozumitelnost čtenáři.

pravděpodobně vzniklo na přelomu 9. a 10. století. Proslavila jej pro Čechy významná historická událost, zavraždění knížete Václava bratrem Boleslavem u vchodu do kostela sv. Kosmy a Damiána 28. září zřejmě roku 935. V církevní tradici se však pro tuto událost uvádí rok 929. Knížecí bratrovražda byla inspirací mnoha legend a dlouhé řady hudebních děl duchovních i světských. Stavba kostela svatého Václava byla pokáním knížete Břetislava za přepadení Polska a odvezení ostatků svatého Vojtěcha bez papežova povolení z Hnězdna do Prahy.

Dávné písemné zmínky o zvuku hudebního nástroje v Čechách, o zvuku zvonu, se váží zhruba k přelomu první a druhé třetiny 10. století našeho letopočtu.² Tyto zmínky jsou spjaty právě se Starou Boleslaví. Také stopy nejznámějšího a nejstaršího českého chorálu „Hospodine, pomiluj ny“ procházejí Starou Boleslaví a krajinou kolem města. Jsou spojovány s působením biskupa Vojtěcha z rodu Slavníkovců³.

Duchovní zpěvy zněly ve Staré Boleslavi od 11. století.⁴ Roku 1351 bylo ustanoveno císařem Karlem IV. každodenní zpívání mše u místa prvního hrobu knížete Václava ve staroboleslavské kryptě.⁵ V období, kdy na zámku v Brandýse působí rudolfínská dvorská kapela, stává se jeden z jejich členů Zachariáš Cruciger děkanem staroboleslavské kapituly. Svým hudebním vzděláním ovlivnil vývoj chrámové hudby ve Staré Boleslavi. Jména výkonných hudebníků však dříve nebyla zaznamenávána. Zpěv a hra na nástroje se považovala za vzdání úcty Bohu a rozmnožení jeho slávy.⁶

Ve Staré Boleslavi bylo slyšet hudbu vždy o něco více než na jiných místech, a to hlavně díky četným slavnostem a poutím.

V období baroka přichází do Staré Boleslavi mnoho významných hudebníků, kteří pomáhali s vývojem chrámové hudby a sborového zpěvu. Jako příklad lze uvést jméno

---

²in KRÁLÍK, J. *Hudebníci v brandýském Polabí*. město Brandýs n/L-Stará Boleslav a Oblastní muzeum Praha-východ ve spolupráci s nakladatelstvím PhDr. Milana Nováka : 2008, ISBN 80-903771-1-4, s. 9.

³ in Snížková, J. Staroslověnské hudební stopy v Čechách. *Neděle s Lidovou demokracií*, 1985, č. 27, s. 9.

⁴in KRÁLÍK, J. *Hudebníci v brandýském Polabí*. město Brandýs n/L-Stará Boleslav a Oblastní muzeum Praha-východ ve spolupráci s nakladatelstvím PhDr. Milana Nováka : 2008, ISBN 80-903771-1-4, s. 9.

⁵in KRÁLÍK, J. *Hudebníci v brandýském Polabí*. město Brandýs n/L-Stará Boleslav a Oblastní muzeum Praha-východ ve spolupráci s nakladatelstvím PhDr. Milana Nováka : 2008, ISBN 80-903771-1-4, s. 9.

⁶ in KRÁLÍK, J. *Hudebníci v brandýském Polabí*. město Brandýs n/L-Stará Boleslav a Oblastní muzeum Praha-východ ve spolupráci s nakladatelstvím PhDr. Milana Nováka : 2008, ISBN 80-903771-1-4, s. 13.

skladatele Adama Václava Michny z Otradovic, který se zabýval ve své hudební tvorbě mariánskou tematikou. Některé z jeho skladeb byly zpívány u příležitosti navrácení Paládia země české. Díky působení řady učitelů ve Staré Boleslavi ve vznikajících zpěváckých spolcích ve Staré Boleslavi i v Brandýse nad Labem, dochází k rozkvětu hudebního života a také k proškolení žáků ve zpěvu a jejich lepšímu náboženskému vzdělávání.

1.1 Založení a působení zpěváckého spolku Václav

Počátkem šedesátých let 19. století vznikly na území Brandýsa nad Labem-Staré Boleslavi dva zpěvácké spolky. Nejprve vznikl roku 1861 ve Staré Boleslavi zpěvácký spolek Václav. Stalo se tak při velké mši v kostele Nanebevzetí Panny Marie dne 1. prosince 1861. V zápisu do pamětní knihy zpěváckého spolku Václav stojí:

*„Co původce spolku pěveckého v našem městě zaznamenati sluší pana Emanuela Soukupa, notáře a syna prvního rady města. Při velké mši svaté na kruchtě v chrámu Panny Marie dne 1. prosince 1861 na první neděli adventní zmínil se o záměru sám řediteli kůru a spoluučíteli panu Josefu Pražákovi, muži to společenského života velmi milovanému a učenlivému, jenž ochotně k věci svolil, členy, jež by se přihlásili, zdarma v zpěvu cvičit“.*⁷

Předsednictví zpěváckého spolku se ujal kněz František Panocha. Úlohu sbormistra na sebe vzal pan Agathon Heller. Místopředsedy spolku byli zvoleni učitelé pan Josef Pražák a Agathon Heller. Zpěvácký spolek Václav působil hlavně v kostele svatého Václava a v kostele Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi. Původně se jednalo pouze o mužský sbor. Postupem času však došlo ke spojení s ženským pěveckým spolkem Marie Cecilie, který již v oblasti duchovní a hudební ve Staré Boleslavi působil. Zkoušky zpěváckého spolku Václav od spojení se sborem Marie Cecilie probíhaly odděleně pro mužskou a ženskou část sboru. Při nacvičování skladeb pro smíšený sbor probíhala zkouška společná. Zpěvácký spolek začal také spolupracovat s nově vzniklým

---

⁷ in *Pamětní kniha pěveckého spolku Václav*. OM PV 524/90.

zpěváckým spolkem v Brandýse nad Labem Bojan. Zpěvácký spolek Bojan vznikl dne 5. ledna 1862 původně jako sbor se zaměřením na chrámovou hudbu.

Zpěvácké spolky Bojan i Václav se společně zúčastnily pokládání základního kamene Národního divadla roku 1868 v Praze. Pěvecké vystoupení pro tuto slavnostní událost bylo nacvičováno již od začátku kalendářního roku a byl k tomu ustaven zvláštní výbor. Dne 16. května 1868 se konal velkolepý průvod. V průvodu šlo 212 zpěváckých spolků buď v plném počtu, nebo zastoupených deputacemi. Na staveništi zazněla slavnostní kantáta od Karla Šebora. Koncert zpěváckých spolků se konal dopoledne 17. května 1868 v Novoměstském divadle v Praze. Sdružené zpěvácké spolky zazpívaly nejstarší českou dochovanou hudební památku—chorál „Hospodine, pomiluj ny“, skladbu Arnošta Förchgotta Tovačovského „Vlasti“ a od Karla Slavíka „Rekův sen“. Hlahol provedl od Bedřicha Smetany „Rolnickou“. Zpěvácké spolky se zúčastnily i lidové odpolední slavnosti na Letné.

Kronikář staroboleslavského zpěváckého spolku Václav popisuje událost takto: *„Výjezd slavný ze Staré Boleslavi byl 15. května o poledni na ověnceném čtyřspřežním voze, prapory ozdobeném, v čele s nápisem. Na koních seděli čeledínové v obleku národním, bílých kalhotách do bot, v červených kamizolách a rohatých kloboukách. Za vozem pěveckých spolků jel ověncený vůz třetího a druhého živnostenského spolku se svými prapory. Vpředu šla hudba, jež za Brandýsem též na ověncené vozy sedla. Před Karlínem rozestřely spolky své prapory a to byl do stověžaté Prahy slavný vjezd. V čele s hudbou, provázen tisíci lidu až k staveništi Národního divadla na nábřeží, odkud spolek šel ku zkoušce na Žofín“.*⁸

Očitý svědek Josef Bohuslav Foerster popisuje událost slovy: *„Slavnostní průvod, zdánlivě nekonečný, rozvíjel se v nebyvalé nádheře, všechny ulice přeplněny diváky, kteří obsadili kdejaké místo v oknech i na střechách. Ozval se jásot tisíců, poté slavnostní zpěv sboru, složeného k té příležitosti Karlem Šeborem, načež shromáždění ztichlo. Začal obřad klepání na základní kámen...“*⁹

---

⁸ in Pulkrábek, M. Poselství domova IV. *Městský zpravodaj Brandýs nad Labem-Stará Boleslav*, č. 7, s. 15–16.

⁹ in Foerster, J. B. *Poutník*. Praha : L. Mazač ,1942, s. 32.

Slavnostní kantáta od Karla Šebora „Z dlouhé mrákoty se budí záře“ získala první cenu v soutěži, která byla vypsaná pro tuto slavnostní příležitost. Je určitě důležité podotknout, že pan Karel Šebor byl rodákem z Brandýsa nad Labem.

1.2 Významné osobnosti spjaté s působností zpěváckého spolku Václav

Od samých počátků vzniku zpěváckého spolku Václav byla jeho činnost spojena s významnými osobnostmi z řad hudebníků a pedagogů. Docházelo k proškolení členů zpěváckého spolku a ke spolupráci s místní základní školou. Zároveň byla šířena a posilována duchovní tradice Staré Boleslavi, právě díky zpívaným mším i dodržováním tradic. Zpěvácký spolek ovšem nebyl uzavřen jen v kostelích, ale zároveň vystupoval a účastnil se všech významných a dobročinných akcí. Díky skvělému vedení a obětavosti sbormistrů a varhaníků, kteří se zpěváckým spolkem spolupracovali, se brzy povědomí o tomto spolku rozšířilo za hranice města Brandýs nad Labem-Stará Boleslav. Zpěvácký spolek Václav dosáhl uznání a slávy i právě díky těmto uvedeným osobnostem, které měli vliv nejen na rozvoj a úroveň zpěváckého spolku, ale také se velkou mírou podíleli na kulturním životě města a okolí. Dovolila bych si jmenovat alespoň několik nejdůležitějších osobností, o kterých se mi podařilo získat nějaké informace.

Agathon Heller – tenorista, učitel, místopředseda a sbormistr pěveckého spolku Václav. Stál v prosinci roku 1861 u prvopočátku vzniku spolku. Díky jeho umění se podařilo spolek vypracovat na velmi slušnou pěveckou úroveň.

František Panocha – kněz a předseda pěveckého spolku Václav. Díky jeho obětavosti, vstřícnosti a tolerantnosti měl nově vzniklý spolek poskytnuté zázemí pro své počáteční zkoušky.

Josef Pražák – učitel, zpěvák a varhaník. V roce 1870 se vzdal vedení staroboleslavské školy a plně se začal věnovat řízení chrámové hudby jako ředitel kůru. Zároveň byl

sbormistrem zpěváckého spolku Václav. Za jeho působení došlo k propojení a spolupráci se školou ve Staré Boleslavi na dobročinných akcích.

Václav Kmoč – varhaník a učitel. Od roku 1870 nastoupil jako řídicí učitel staroboleslavské školy a na místě varhaníka ho vystřídal pan Josef Pražák.

Karel Jindřich Bílý – 1849–1917, skladatel, varhaník a sbormistr. Byl absolventem pražské varhanické školy. Před příchodem do Staré Boleslavi působil v kostelích Panny Marie Sněžné a Nejsvětější Trojice v Praze. Od roku 1872 do roku 1879 je varhaníkem a zároveň sbormistrem pěveckého spolku Václav. Byl jednou z nejvýznamnějších osobností, která se zasloužila o hudební rozkvět zpěváckého spolku Václav.

Josef Cyril Sychra – 1859–1935, varhaník, sbormistr, skladatel a organizátor hudebního života. Josef Cyril Sychra se již od studentských let velmi pilně věnoval skladatelské činnosti. Zanechal na 450 prací, věnovaných převážně hudbě chrámové a sborovému zpěvu. Ve své době byl považován za největšího žijícího českého církevního skladatele. Za svoji vynikající skladatelskou činnost se dostalo Josefu Cyrilovi Sychrovi vysokého papežského vyznamenání, v roce 1926 byl jmenován rytířem řádu sv. Řehoře Velikého. Obdržel i zlatou medaili Československé obce pěvecké. Vystřídal Jindřicha Bílého v úloze sbormistra a převzal úkoly ředitele kůru. Uváděl zejména starší polyfonní díla. Kladl důraz na kvalitu propracování a duchovní hloubku. Další významná osobnost, jež se snažila povznést hudební a pěvecké umění ve Staré Boleslavi.

František Suchý – 1858–1933, varhaník, skladatel a sbormistr. Absolvent varhanické školy, který byl zároveň letitým sbormistrem pěveckého spolku Václav. Pravidelně se členy a členkami spolku pořádal komorní akademie Cecilské zábavy a společné hudební večery se spolkem Bojan. Miloval národní písně. V duchovní tvorbě se obracel k mariánské a svatováclavské tematice. Vydal Svatováclavský zpěvník a vypracoval všechny varhanní doprovody. V roce 1929 přepracoval starobylý chorál „Svatý Václave“. Za jeho vedení byly položeny hudební tradice svaté Cecílie a pořádány pravidelné hudební akademie u příležitosti jejího svátku.

František Kazmar – sbormistr a učitel. V roce 1911 se po delší nečinnosti ujímá vedení sboru právě u příležitosti 50. výročí jeho založení. Do funkce sbormistra nastupoval s velkým nadšením. Bohužel se potýkal s problematikou pravidelné účasti členů spolku na zkouškách.

Josef Čeněk Klazar – 1890–1965, varhaník a violoncellista. Staral se u hudební život ve Staré Boleslavi v meziválečném období. Působil ve Vídni u Gustava Mahlera. Po návratu do vlasti se roku 1912 ujal vedení staroboleslavského chrámového sboru Václav. Pod jeho vedením byla uváděna díla Říhovského, Sychry, Dvořáka a Liszta. Uváděl také vlastní duchovní tvorbu. Se sborem se podílel na provedení Smetanovy České písně. Provedení bylo součástí oslav stého výročí narození Bedřicha Smetany. Staroboleslavský pěvecký sbor Václav pracoval pod jeho vedením až do roku 1931 na vynikající úrovni.

Josef Klazar – 1929, hudební skladatel a varhaník, je pokračovatelem školy svého otce Josefa Čeněka Klazara. Z politických důvodů nemohl dokončit svá studia dirigování na AMU v Praze. Bylo mu umožněno dostudovat alespoň studium skladby na konzervatoři u Jana Zdeňka Bartoše. V šedesátých letech stanul v čele nového místního komorního orchestru Labín. Byl jednadvacet let ředitelem Základní umělecké školy v Brandýse nad Labem. Vedle pedagogického působení komponoval scénickou hudbu, instrumentální koncerty pro pozoun a klavír, sonáty, concertina, pastorely i mše. Nejvýznamnějším dílem je „Missa pro Patria“ pro sóla, sbor a varhany.

1.3 Vliv zpěváckého spolku Václav na kulturní život města

Od doby svého založení se zpěvácký spolek Václav účastnil veškerého kulturního dění ve městě. Byl dokonce organizátorem řady kulturních akcí. Někteří členové spolku zároveň působili jako učitelé na staroboleslavské škole. Svým působením ve spolku vychovávali žáky ke kladnému vztahu k hudbě a snažili se je hudebně vzdělávat.

Svou hudební činností zachovával spolek tradice jednoho z nejstarších poutních míst v Čechách.

Členové spolku byli zdarma vzdělávání sbormistry k pěveckému umění. Cvičili porovnávání intervalů, zpívání rozložených akordů, nasazování tónů, zpívání dlouhých tónů a dechová cvičení. Dodržováním správné hlasové hygieny tak zpěváci předcházeli nemocem hlasového ústrojí.

Zpěvácký spolek pořádal i dobročinné akce. Jejich výtěžek byl použitý například na otevření knihovny pro žáky staroboleslavské školy a postavení sochy svatého Václava na náměstí ve Staré Boleslavi. Slavnostní svěcení sochy svatého Václava se uskutečnilo 28. září 1894 a svým hudebním příspěvkem slavnost obohatil také zpěvácký spolek Václav.

Z časopisu *Slavoj*, který byl výhradně věnován hudbě, se také dovídáme o působení zpěváckého spolku Václav a jeho vlivu na kulturní dění ve městě i jeho blízkém okolí. Jeden z prvních článků o zpěváckém spolku Václav byl datován k 21. září 1862. Zpěvácký spolek se v tento den spolu s ostatními zpěváckými spolky zúčastnil v Nymburce svěcení praporu Hlaholu. Redaktor *Slavoje* pan Josef Ulm, který byl ředitelem kůru v chrámu Páně u svatého Havla, popisuje událost takto: „*Průvod ke kostelu šel v tomto pořádku: V první řadě kráčeli městští hudebníci, pochod z oblíbených písní národních provozující; za nimi šel korouhevník zpěváckého spolku Nimburského; podle něho kráčela po pravé ruce matka práporu, po levé straně Její Jasnost kněžna z Thurnu a Taxisu; kmotry a kmotři, korouhevníci s prápory cizích spolků zpěváckých a konečně zpěváci po šesti v řadě. Mimo spolek Nimburský dostavili se k slavnosti zpěváčtí spolkové Poděbradský, Sadský, Kraloměstský, Josefodolský, Mšenský, Mělnický, Benátský, Brandýský, Staro- a Mladoboleslavský, čítající dohromady přes 200 zpěvákův.*“¹⁰

Slavnostní průvod pak zamířil do kostela, kde se konal církevní obřad. „... a pěvci odebrali se na kůr, kdež se o mši svaté vokální mše do C- dur od našeho výtečného skladatele V. E. Horáka za vedením p. Slabihoudka v každém ohledu slušně provozovala. O graduale jsme slyšeli: „*Hospodine, pomiluj ny*“ a o offertorium „*Otče náš*“ od našeho krajana Bradského. Po skončených obřadech církevních ubíralo se shromáždění v pořádku výše uvedeném do místností divadelních, kdež se prápory schovaly, načež se společná zkouška před se vzala“.¹¹

---

¹⁰ in *Slavoj*. Praha : Josef Ulm, 1863, sv. II, s. 149.

¹¹ in *Slavoj*. Praha : Josef Ulm, 1863, sv. II, s. 150.

Další průběh slavnosti, která se večer odehrávala v místním divadle, komentuje pan redaktor Josef Ulm slovy:

„Hudebníci Nimburští otevřeli produkci ouverturou, z českých písní národních od Tittla složenou, po ouvertuře se přednesl proslov, v každém ohledu zdařilý a důstojné slavnosti zcela přiměřený..... Po proslovu zazpívali „Rekŭv sen“ od Karla Slavíka a „Žárlivý básník“ od Zvonaře. Přihlížejíce k tomu, že se k této produkci toliko jedinká zkouška před se vzala, dlužno vyznati, že šly sbory nad očekávání dobře..... „Utonulá“ od Křížkovského, kterýžto sbor precísně proveden a výborně odstňován byl. Vogelovi „Cikáni“ se velmi líbili..... Po produkci objevil se na jevišti p. Flejšman, protektor „Hlaholu“ Nimburského, který děkovav slovy srdečnými cizím spolkům zpěváckým za laskavé jejich spoluúčinkování, všem v slavnosti se zúčastnivším „Slávu“ provolal.....“.¹²

Další svědectví, které o působení zpěváckého spolku Václav vypovídá a přátelství i spolupráci se spolkem Bojan popisuje, se váže s článkem datovaným 1. prosince roku 1862 a je uváděno opět v časopise Slavoj. Nejprve byla popisována pěvecká událost, uspořádaná na oslavu dne svaté Cecílie, patronky hudebníků, spolkem Bojan v Brandýse nad Labem, které byli přítomni i zpěváci spolku Václav. Během chrámových zpěvů zazněly také chorály „Hospodine, pomiluj ny“ a „Svatý Václave“. Po slavnostní mši a chrámových zpěvech následovala Cecílská zábava, které byli přítomni i zpěváci jiných zpěváckých spolků. Následující den byla podobná zábava pořádaná zpěváckým spolkem Václav, který na oplátku pozval členy Bojanu.

„V neděli na to uspořádal opět sousední náš spolek Staroboleslavský podobnou zábavu, v nížto opět zúčastnili se na vzájem členové našeho Bojana. i zde se zábava velmi dařila, vyznamenávajíc se nenuceností; vše šlo přirozeně a bratrsky“.¹³

Během zábavy byla uspořádána sbírka ve prospěch Lomnických, kteří byli postiženi požárem. Vybráno bylo 35 zlatých, jeden stříbrný tolar a jeden šesták.

---

¹² in *Slavoj*. Praha : Josef Ulm, 1863, sv. II, s. 151.

¹³ in *Slavoj*. Praha : Josef Ulm, 1863, sv. II, s. 180.

Dne 1. dubna 1863 hodnotil časopis Slavoj poprvé úroveň pěveckých vystoupení zpěváckého spolku Václav. Pan redaktor Josef Ulm se k pěveckým vystoupením vyjádřil slovy:

„Ze Staré Boleslavi dne 20. března. Až posud nebylo ve Slavoji dopisu ze Staré Boleslavi, a přece bylo by hodno zmíniti se čas od času o zdejším zpěváckém spolku a o hudbě kostelní. Co se zpěv, spolku týče, budiž podotknuto, že horlivou snahou a velikou pilností se strany zdejšího ředitele kůru, p. J. Pražáka, před rokem týž spolek do života vstoupil a po celý minulý rok znamenitou činnost vyvíjel. Od nového roku dostalo se spolku nového ředitele v osobě p. Hellera, učitele zdejšího, jenž se taktéž přičiňuje, aby spolek i dále k vytknutému kráčet cíli. K tomu konci uspořádal zpěvácký spolek dne 4. února besedu s tancem, jejížto výnos 28 zlatých připadl zdejším chudým. Jeliž hlavní faktor řečené besedy byl tentokrát tanec, toť nekladu přílišné váhy na produkci samu; jinak ale zpěvy tenkrát nebyly prosty mnohých vad, jmenovitě sbory „Utonulá“ a „Na Prahu“ nepodařily se. Lépe vyjímal se smyčcový kvartet, přednešen pány: K. Šeborem, A. Hellerem, Lojdou a Müllerem; toliko podotknouti sluší, že pan Šebor o své újmě v tempu trochu přeháněl, jinak bylo provedení bezvadné.

Po druhé slyšeli jsme zdejší zpěvácký spolek na den svatého Josefa provozovat vokální mši s průvodem varhan od R. Führera, jejížto provedení bylo dobré. Jinak ale vyjímal se vložky: „Slyš věčný Bože“, „Otče náš“ a ku konci mše „Hospodine, pomiluj ny“. Tu jmenovitě první tenor velmi nelibě nad jiné pronikal. Uvádím to proto, aby pan ředitel spolku příležitosti této použil a přiměřeným cvičením hlas řečeného tenoru vypulérovat i zaokrouhliti hleděl. Co se zdejší chrámové hudby týče, o té dlužno pochvalně se zmíniti. Hlavní podpory však dostává se jí zdejším varhaníkem p. V. Kmochem, který jest zároveň učitelem, a jehož směle přičísti sluší mezi nejprvnější varhaníky v Čechách“.¹⁴

Dalšího hodnocení se spolku dostalo velmi brzy a to dne 7. června 1863 rovněž v časopise Slavoj. Autor se zaměřil na vystoupení spolku v kostele Panny Marie ve Staré Boleslavi.

„V Staré Boleslavi, 7. června. Právě přítomný čas poskytuje mi pramálo k hudebním zprávám z našeho poutnického města, an zdejší spolek zpěvácký od toho času, kdy jsem

---

¹⁴ in Slavoj. Praha : Josef Ulm, 1863, sv. II, s. 144–145.

Vám poslední dopis zaslal, veřejně nevystoupil. Myslím, že by byla právě nyní příhodná doba k výletům zpěváckých spolků vůbec – našeho Boleslavského pak zvláště; jelikož blízounké lesy s pobřežími řek Labe a Jizery půvabného poskytují místa k takovým účelům. Než snad se tak v brzku stane; pročez svou dnešní zprávu obmezím – jen abych danému slovu dostál – na několik řádků o hudbě kostelní, a to tím spíše, an podobné úvahy v dopisech Slavoje ne zhusta se vyskytují. Dle mého názoru nemělo by se jich v dopisech pomíjeti, aby se takto žádoucího pokroku v hudbě chrámové snáze dosáhlo.

O slavnosti Božího těla provozovala se ve zdejším chrámu páně velká slavnostní mše do C-dur od R. Führera, jakož i známé „o salutaris hostia“ za Graduale a B-dur Offeritorium od Diabelliho.

Co se provedení týče, nazvali bychom je v celku dobré, až na tu maličkost, že zpěvy měly do sebe některých vad, jež na kůru nebyly snad tak nápadné, dole však nelibě dotýkaly se poněkud pocvičeného ucha. Ve chrámu, kde se tak pěkně hudba vyjímá, jako v Staro-Boleslavském kostele panny Marie, neujde cvičenějšímu posluchači ni jeden křivý tón. Pročez i tenkrát musíme upozorniti - jinak příčinnivého ředitele kůru p. Pražáka, aby na sehlazení svých vokalistů největší zřetel obracel, by nebylo lze pod kůrem rozeznati, zpívají-li soprán čtyři či tři; toliko jeden soprán, alt a. t. d. má býti slyšet, mnohost zpěváků má jej jenom sesilovati“.¹⁵

Dále bylo autorem hodnoceno vystoupení spolku Bojan, o jehož zpěvu a výkonu se vyjádřil obdobně. V závěru článku se zmínil o účasti spolku na slavnostech ve Velehradě. „*Podotknouti jest mi ještě, že zpěvácký spolek Staro-Boleslavský hodlá činně zúčastniti se při slavnosti Velehradské“.*¹⁶

V památné knize staroboleslavské školy je také zmínka o dobročinném pěveckém vystoupení zpěváckého spolku Václav. Ten po slavnosti svěcení staroboleslavské školy, které se uskutečnilo dne 29. září 1863, uspořádal dne 28. října téhož roku pěveckou, deklamační a taneční besedu v hostinci Na Císařské. Výnos 30 zlatých byl předán škole jako příspěvek na otevření školní knihovny.

---

¹⁵ in *Slavoj*. Praha : Josef Ulm, 1863, , sv. II, s. 251–252.

¹⁶ in *Slavoj*. Praha : Josef Ulm, 1863, , sv. II, s. 252.

Spolupráce se staroboleslavskou školou a podpora jí poskytovaná byla také dána tím, že někteří členové zpěváckého spolku Václav byli zároveň učiteli zdejší školy. Například pan František Panocha, který vyučoval náboženství, byl pověřen předsednictvím zpěváckého spolku. Dále pan Václav Kmoch, který byl zprvu varhaníkem, později však přijal místo řídicího učitele školy. Na místě varhaníka a zároveň sbormistra jej vystřídal pan Josef Pražák, který po čtyřiceti letech praxe odchází ze školy, aby se mohl plně věnovat vedení spolku. A v neposlední řadě je důležité zmínit i osobnost pana Agathona Hellera, který byl taktéž sbormistrem zpěváckého spolku Václav a učitelem zdejší školy.

Seznamy akcí pořádaných nebo konaných za přítomnosti zpěváckého spolku Václav se bohužel všechny nedochovaly. Ve své práci uvádím proto pouze ta vystoupení, která jsou uchovaná v archivu Oblastního muzea Prahy-východ v Brandýse nad Labem.

Neděle 21. prosince 1884 v hostinci U Modré hvězdy. V tento den pořádal zpěvácký spolek Václav koncert, jehož výtěžek posloužil ve prospěch vánočního stromku pro chudou školní mládež. Během koncertu byly provedeny skladby od Karla Bendla, Antonína Dvořáka, Bedřicha Smetany, Josefa Richarda Rozkošného, Josefa Cyrila Sychry a Jana Maláta.

V neděli dne 4. března 1894 pořádal zpěvácký spolek Václav v místnostech hostince U Modré hvězdy koncert za spoluúčasti pana Františka Suchého a pana Antonína Stibingra. Na programu byly skladby Antonína Dvořáka, Zdeňka Fibicha, Karla Bendla, Bedřicha Smetany, Richarda Wagnera, Viléma Blodka, Františka Suchého a Maxe Hau-sera.

Dne 24. března 1895 se konal koncert zpěváckého spolku Václav v místnostech hostince U Modré hvězdy. Tentokrát byly předneseny skladby Edvarda Griega, Karla Bendla, Jana Maláta, Františka Pivody a Antonína Dvořáka. Sólové písně byly předneseny slečnami A. Poncovou, M. Čepkovou, A. Stibingerovou, B. Prágrovou a A. Šicnerovou.

Ve čtvrtek 14. května 1896 pořádal zpěvácký spolek Václav hudební večer v sále U Karla IV. ve Staré Boleslavi. Zazněly například skladby Karla Knittla, Františka Suchého, Karla Bendla, Josefa Bubely, Jana Maláta. Po ukončení koncertu se konala bezplatná taneční zábava pro členy spolku a zvané hosty.

Dne 20. listopadu 1898 uspořádal zpěvácký spolek Václav Cecilskou zábavu v sále U Karla IV.. Cecilská zábava byla rozdělena na dvě části. Část první sestávala z hudební produkce zpěváckého spolku Václav pod řízením pana Františka Suchého. Druhou částí byla taneční zábava s hudebním doprovodem pana Rudolfa Vladyky.

Další Cecilská zábava se konala 26. listopadu 1899 opět v sále U Karla IV. ve Staré Boleslavi. Také byla dělena na část první, jež byla věnována nastudovaným skladbám pod vedením pana Františka Suchého a část druhou, kterou byla taneční zábava. Bylo možno slyšet mimo jiné skladby Arnošta Prause, Franze Schuberta, Františka Suchého a Karla Bendla. Skladby byly určeny pro smíšený nebo mužský sbor s doprovodem klavíru.

Za spoluúčasti zpěváckého spolku Bojan z Brandýsa pořádal zpěvácký spolek Václav, který byl v té době řádným členem Jednoty zpěváckých spolků československých v Praze, dne 25. března 1900 koncertní večer v sále U Karla IV. ve Staré Boleslavi. Hudbu řídil pan Jan Krsek, který byl v té době zároveň sbormistrem spolku Bojan. Sborry zpívaly pod vedením pana Františka Suchého. Dne 25. listopadu, téhož roku se jako každý rok konala Cecilská zábava. Místem konání však byl hostinec U Modré hvězdy. Výtěžek byl věnován ve prospěch vánočního stromku chudé školní mládeže. Dne 16. prosince roku 1900 se v sále U Karla IV. ve Staré Boleslavi konal koncert zpěváckých spolků Václav a Bojan a sólistky Anny Pokorné z Prahy pod vedením pana Františka Suchého. Hudbu řídil pan Jan Krsek. Vstupné na koncert bylo ve prospěch Ústřední matice školské.

Ve prospěch dětí v opatrovně uspořádaly členky zpěváckého spolku Václav v sále U Karla IV. ve Staré Boleslavi ve dnech 3. a 10. března 1901 divadelní představení „Svatá Julie“. Jednalo se o dramatickou legendu se zpěvy o čtyřech jednáních s přídavky mužského a smíšeného sboru.

Pěvecká župa Mělnická-Martinovského, která sdružovala zpěvácké spolky ze Staré Boleslavi, Lysé, Mělníka, Mšena a Vysoké, pořádala v neděli, dne 19. května 1901 v sále hostince U Karla IV. ve Staré Boleslavi svůj první župní sjezd. Zpěvácký spolek Václav byl členem této župy. Dopoledne proběhla návštěva lázeňského místa Houštka ve Staré Boleslavi a Brandýsa nad Labem. V odpoledních hodinách se uskutečnila společná zkouška a župní koncert. Kromě společných skladeb zazněl v podání zpěváckého spolku Václav „Jarní večer“ od skladatele Františka Picky.

Pod vedením sbormistra pana Františka Suchého se uskutečnil dne 15. prosince 1901 koncertní večer v sále hostince „U Karla IV.“ ve Staré Boleslavi za spoluúčasti zpěvického spolku Bojan. Hudbu řídil pan Jan Krsek.

Dne 31. března 1902 proběhl v sále hostince U Karla IV. ve Staré Boleslavi koncertní večer. Zpěvický spolek Václav za spoluúčasti sólisty pana Karla Bečváře z Mělníka a některých členů pěveckého spolku Bojan předvedl skladby Františka Suchého, Jana Maláta, Karla Bendla, Josefa Richarda Rozkošného a Aloise Vymetala pod vedením pana Františka Suchého.

Rovněž i v roce 1902 se konala Cecilská zábava v sále U Karla IV. ve Staré Boleslavi a to dne 22. listopadu.

Členky zpěvického spolku Václav uspořádaly ve dnech 8. a 15. března 1903 divadelní představení ve prospěch chudých dětí. Jednalo se o dramatickou legendu se zpěvy od V. Paillera „Dvě matky“ o čtyřech jednáních.

Také v roce 1903, dne 15. listopadu, se konala tradiční Cecilská zábava ve Staré Boleslavi v sále U Karla IV. Skladby zazněly pod vedením pana Františka Suchého v provedení mužského, ženského a smíšeného odboru zpěvického spolku Václav. Jako host vystoupil sólově pan učitel Jan Straka z Prahy. Po programu následovala taneční zábava.

Poslední dokumentovaná Cecilská zábava se uskutečnila 20. listopadu 1904. Klavírní doprovod obstaral pan Jan Krsek, sbormistr Bojana. Sbory řídil pan František Suchý, sbormistr pěveckého spolku Václav. Na závěr zazněla skladba Františka Suchého „První májová noc“ zpívaná zpěvickým spolkem Václav s klavírním doprovodem pana Jana Krška.

Dne 7. února 1907 pořádal zpěvický spolek Václav v sále U Karla IV. ve Staré Boleslavi humoristický večer. Hlavní náplní humoristického večera byl koncert a prstonárodní opera o dvou dějstvích od Františka Jana Škroupa a Karla Bendla „Don César a spanilá Majolena,“ aneb „Požár v San Bartholo“. O hudební doprovod na klavír se postaral pan František Suchý.

V květnu roku 1911 obdržel zpěvický spolek Václav pozvání na oslavu založení pěveckého spolku Hlahol do Prahy. Zde se uskutečnily společné zpěvy spolků na Žofíně.

V listopadu roku 1921 se spolek zúčastnil uvítání knížete Karla Františka Josefa Habsburka a svěcení nové radnice ve Staré Boleslavi.

Z dochovaných dokumentů Oblastního muzea Praha-východ v Brandýse nad Labem lze usuzovat, že vliv zpěváckého spolku Václav na kulturní život města byl velký. Ať to byly pravidelně pořádané Cecilské zábavy složené z koncertu a taneční zábavy, tak i dobročinná představení nebo koncerty, jejichž výtěžek byl věnován chudým nebo osiřelým. Také členství v Jednotě zpěváckých spolků československých bylo přínosné a to nejen pro zpěvácký spolek, ale i pro samotné město, jež vešlo v podvědomí spolu se zpěváckým spolkem Václav. Členství zajistilo spolku účast na sjezdech a koncertech. Zde zpěvácký spolek Václav vystupoval společně s ostatními spolky. Členstvím v Jednotě zpěváckých spolků získal možnost pořádat takové akce samostatně a zvát k účasti ostatní pěvecké spolky nebo jejich členy ke spoluúčinkování na podobných akcích.

1.4 Zánik zpěváckého spolku Václav

Kdy přesně zpěvácký spolek Václav zanikl, se bohužel nepodařilo zjistit. Z dostupných informací Oblastního muzea Praha-východ v Brandýse nad Labem lze pouze usuzovat, že spolek během svého působení několikrát na krátký čas ukončil svou činnost, neboť mu chyběla osobnost sbormistra. Dokonce na nějaký čas spojil své pěvecké síly s pěveckým odborem tělovýchovné jednoty Sokol ve Staré Boleslavi.

Poslední zmínky o působení zpěváckého spolku Václav jsou spojeny s panem Josefem Čňkem Klazarem, který sbor vedl až do roku 1931. Nelze však s určitostí říci, že zpěvácký spolek Václav působil plně až do roku 1931. Ze zápisu valné hromady zpěváckého spolku Václav konané dne 12. dubna 1921 vyplývá, že spolek se usnesl na změně stanov. Konkrétně se tato změna týkala dobrovolného rozpuštění spolku, pokud většina přítomných členů bude souhlasit. V takovém případě by majetek spolku připadl pěveckému odboru tělocvičné jednoty Sokol ve Staré Boleslavi. Zda se tak opravdu stalo, nelze však s určitostí říci.

Z korespondence Městského úřadu ve Staré Boleslavi adresované Okresnímu úřadu v Brandýse nad Labem, která je dochovaná v Okresním archivu v Přemýšlení, je patr-

né, že zpěvácký spolek Václav ukončil svou činnost již před rokem 1930. Avšak ani jednatel spolku, pan Čeněk Knotek, si přesně nepamatoval rozpad spolku, uváděl v korespondenci, která je uchovaná v Okresním archivu v Přemýšlení, že k rozpadu zpěváckého spolku Václav došlo již před rokem 1930.¹⁷ Podle změny stanov zpěváckého spolku Václav z roku 1921 mělo jmění spolku připadnout pěveckému odboru tělocvičné jednoty Sokol ve Staré Boleslavi.

Z dochovaných zápisů v Pamětní knize zpěváckého spolku Václav, která je složená pouze z útržků korespondence a pozvánek na různé koncerty a představení lze vyčíst, že velkou překážkou byla nepravděpodobná účast členů na zkouškách.¹⁸ Dalším z hlavních důvodů, které vedly k rozpadu sboru, byla osobnost sbormistra. V té době nebyl pravděpodobně nikdo ochoten věnovat svůj čas a úsilí fungování pěveckého sboru. Lze si tedy jen domýšlet, že sbor na určitý čas svou činnost ukončil. Dne 31. března 1931 bylo Zemským úřadem v Praze sepsáno oznámení o dobrovolném rozejití spolku a o vymazání jména spolku z rejstříku pěveckých spolků.¹⁹

Další dochované útržkovité zprávy zpěváckého spolku Václav hovořící o jeho dalším působení jsou opět spjaty s panem Josefem Čeněkem Klazarem. Ten se pravděpodobně s částí zpěváckého spolku Václav zúčastnil ještě pěveckých slavností u příležitosti výročí úmrtí dvou hudebních velikánů, Antonína Dvořáka a Bedřicha Smetany, které se konaly dne 1. května 1934 v Praze na výstavišti v Holešovicích.²⁰ Zde zpívali zpěváci Pěvecké obce československé za doprovodu České filharmonie. Pěveckou obec zastupovalo přibližně kolem 6000 zpěváků a v orchestru České filharmonie hrálo 150 hudebníků.

Úplně poslední zmínkou o působení spolku je pozvánka založená jako součást Pamětní knihy zpěváckého spolku Václav na Tělocvičný a zpěvný večer na oslavu 85. narozenin T. G. Masaryka, konaný v sále U Karla IV. ve Staré Boleslavi dne 9. března 1935. Pak již v Pamětní knize zpěváckého spolku Václav neexistují žádné další záznamy o jeho působení.

---

¹⁷ in kt. 778. spis 18-B-6, Brandýs : OkÚ.

¹⁸ in *Pamětní kniha pěveckého spolku Václav*. OMV PV 524/90.

¹⁹ in *Index z registraturního oddělení 18-I 1908-1931*. Brandýs : OkÚ, kniha č. 5/4.

²⁰ in *Pamětní kniha pěveckého spolku Václav*. OMV PV 524/90.

S největší pravděpodobností sbor zanikl. Po druhé světové válce se dostává k moci komunistický režim, který neměl zájem o oživení duchovních tradic poutního místa, ani o znovuoživení chrámového sboru, který by tyto tradice připomínal, proto nebylo obnovení sboru žádoucí.

2. Založení a prvotní vystoupení současného sboru

Po dlouhou řadu let ve Staré Boleslavi chyběl chrámový pěvecký sbor. Žil pouze ve vědomí některých občanů. Vzkříšení hudební tradice chrámového sboru nastalo však až v roce 2007. Jediný sbor, který působil ve městě, byl pěvecký sbor Bojan, který svou činnost nepřerušil. A právě paní Marie Nohynková, která byla v té době členkou pěveckého sboru Bojan, přišla s nápadem založit nový pěvecký sbor. Nově vzniklý sbor měl být zaměřen na duchovní hudbu a působit na území Staré Boleslavi.

Pro vznik sboru měla paní Marie Nohynková hned několik důvodů. Především to byla velká láska k hudbě, touha podělit se o krásu duchovní hudby s ostatními a uplatnit tak své hudební dovednosti jak v oblasti sbormistrovství, hry na hudební nástroj, tak samozřejmě i pěvecké. Dalším důvodem k založení sboru bylo i to, že nechtěla, aby vymizela hudba a zpěv ze staroboleslavských kostelů. Rozhodla se tedy oslovit hrstku lidí, o kterých věděla, že jsou s hudbou spjatí a řekla jim o svém záměru. Všichni z oslovených se rozhodli její snahu podpořit a svou účast ve sboru přislíbili. Svůj nápad předložila také panu ing. Vojtěchu Vančurovi, který je letitým sbormistrem pěveckého sboru Bojan a paní ing. Zdeňce Hajlekové, která je předsedkyní pěveckého sboru Bojan. Pan ing. Vojtěch Vančura i paní ing. Zdeňka Hajleková se rozhodli nápad paní Marie Nohynkové podpořit a přislíbili svou pomoc i účast při zakládání nového pěveckého sboru. Jelikož byl pan ing. Vojtěch Vančura obeznámen s činností pěveckých sborů v Brandýse nad Labem-Staré Boleslavi, věděl tak, že před lety na území našeho města již pěvecký sbor působil. Tento sbor nesl jméno Václav, a proto přišel pan ing. Vojtěch Vančura s nápadem pojmenovat nově vzniklý sbor po svém předchůdci, Václav, a vzkřísit tak hudební tradici města, která zde již působila ve druhé polovině 19. století a počátkem 20. století.

V červnu roku 2007 se tedy sešlo pár skvělých lidí, kteří si chtěli zazpívat a zahrát. Pod správou Pallotínů²¹ a za velkého úsilí sbormistryně paní Marie Nohynkové nově

---

²¹ Pallotínové k nám přišli na pozvání kardinála Miloslava Vlka. Od roku 2002 působí na území České republiky. Od roku 2003 pobývají také na farnosti ve Staré Boleslavi. Jsou pověřeni nejen správou farnosti, ale také obnovou poutního místa. Od roku 2009 přenesli svou pastorační činnost ze Staré Boleslavi do farnosti v Jámách v diecézi brněnské.

vzniklý sbor nazkoušel několik skladeb. Počal tak vznikat nový Chrámový sbor VÁCLAV, který se snažil navázat na svého předchůdce z roku 1861 a to nejen jménem, ale i hudebními tradicemi. U prvopočátečního vzniku sboru stáli členové pěveckého sboru Bojan, paní ing. Zdena Hajleková a pan ing. Vojtěch Vančura, kteří jsou evidováni zároveň jako první členové Chrámového sboru VÁCLAV. To ovšem nestačilo. Vzhledem k tomu, že paní Marie Nohynková pochází nejen z muzikantské rodiny, ale i zároveň velmi početné rodiny, sáhla proto do svých rodinných řad. Do nově vznikajícího sboru tak přibyli nejen vynikající zpěváci, ale i hudebníci, kteří se spolu s ostatními členy svou pílí a obětavostí podíleli na vzniku nového Chrámového sboru. Nebyla to práce lehká, neboť všichni členové museli nastudovat repertoár, se kterým by bylo možné vystupovat. Původní repertoár čítal zhruba dvacet vokálních a instrumentálních skladeb.

Úplně první hudební vystoupení nově vznikající sbor uskutečnil již v srpnu téhož roku. Přesně 12. srpna roku 2007 hudebně doprovázel svou první mši svatou na svátek Nanebevzetí Panny Marie. Zpívána byla díla Wolfganga Amadea Mozarta „Ave Verum“, Luigi Perosiho „Ave Maria“, Charlese Gounoda „Ave Maria“ a na závěr zazněl staroboleslavský „Zdrávas“.

O tři dny později, dne 15. srpna, si své první veřejné vystoupení sbor úspěšně zopakoval. Členové nově vznikajícího sboru navázali tak na tradici původního zpěváckého spolku Václav. Tentokrát byla mše provedena pouze v počtu 13 zpěváků a 6 muzikantů. V té době ve sboru působilo pět sopránů, tři alty, tři tenory a dva basy.

Tito hudebníci se současným Chrámovým sborem VÁCLAV začínali-Marie Nohynková, ing. Vojtěch Vančura, ing. Zdena Hajleková, Michaela Prchlíková, Hana Manková, MUDr. Karel Koukal, Eva Špinarová, Markéta Bahníková, členka Šporkova tria houslistka Věra Vartová a také varhaník Jiří Manek, ale většina z nich již dnes ve sboru nepůsobí. Odchod těchto členů nebyl způsoben nezájmem o další činnost v Chrámovém sboru VÁCLAV, ale jejich dalším hudebním působením v původních sborech a souborech.

Dne 9. září 2007 sbor úspěšně zvládl hudební doprovod mše svaté, která sloužila k přivítání otce Vojtěcha Zubkowicze, kněze řádu Pallotínů.

K řádnému zasvěcení sboru svatému Václavu došlo dne 28. září 2007 po hodinovém koncertu při uctívání Palladia v kostele Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi. Po vydařeném koncertu se členové sešli na „zahrádce“, to je místo za kostelem Nane-

bevzetí Panny Marie, kde se scházívali členové sboru za účelem oslav a soustředění. Je to prostor za ambity a scházívali se zde farníci po nedělní mši svaté. Zde byl nový pěvecký sbor zasvěcen svatému Václavovi. Sbor přijal jeho jméno Václav. Oficiálně od tohoto data působí členové nově vzniklého pěveckého sboru pod názvem Chrámový sbor VÁCLAV.

Na zakončení liturgického roku, Slavnost Ježíše Krista Krále, dne 25. listopadu 2007 byla za hudebního doprovodu Chrámového sboru VÁCLAV sloužena mše svatá.²² Během mše zazněla díla Giuseppe de Marciho „Signore delle Cime“, Marco Antonio Ingegneriho „O bone Jesu“, Jana Ámose Komenského „Soudce všeho světa Bože“.²³ U příležitosti slavnosti Narození Páně se uskutečnila za hudebního doprovodu chrámového sboru VÁCLAV vánoční mše svatá na Boží hod 25. prosince 2007.

První veřejné vystoupení Chrámového sboru VÁCLAV mimo Starou Boleslav se konalo 29. prosince 2007 v obci Kozly v kostele Všech svatých. Vánoční koncert byl doprovázen recitací pana ing. Václava Špačka. V průběhu vánočního koncertu v Kozlích zazněly pastorely, koledy a skladby starých mistrů s vánoční tematikou od Adama Václava Michny z Otradovic „Vánoční vinšovaná pošta“, „Vánoční roztomilost“, „Vánoční rosička“, „Vánoční noc“ a „Vánoční magnét a střelec“, Johanna Sebastiana Bacha „Jesus bleibt meine Freude“, Jakuba Jana Ryby „Slavíček“, Tomáše Koutníka „Pastorela“- část „Aria pastoralis“ a Františka Xavera Brixiho „Cunabula Jesuli“.

2.1 Působíště Chrámového sboru VÁCLAV

Hlavním působíštěm sboru je bazilika svatého Václava. Byla založena roku 1039 knížetem Břetislavem. Ve svých zdech ukrývá původní dřevěný kostelík Boleslavova hradu, místo umučení a zároveň prvního hrobu knížete Václava.

Stavba byla dokončena a vysvěcena roku 1046. Svatováclavská tradice byla posílena roku 1052 za vlády knížete Břetislava ustanovení staroboleslavské Kolegiátní kapituly, která byla pověřena správou. Ve 12. století prošel kostel úpravami. Byla vybudována

---

²² Slavnost Ježíše Krista Krále se koná vždy před první adventní nedělí. Je poslední slavností liturgického roku.

²³ text i nápěv z kancionálu z roku 1659, J. A. Komenský napsal v Amsterodamu

trojlodní románská bazilika, která přes gotické úpravy stojí dodnes. Za původní zbytky Břetislavovy stavby se považuje silná zeď ve Vrábské kapli s výjevem zavraždění svatého Václava od Matyáše Brauna. V románské kryptě je přechováváno místo martyria. Zde se nachází nejstarší část s 18 sloupy a mladší s 16 sloupy včetně dvou unikátních. Podobají se sloupům ve francouzských chrámech a jsou nejstarší toho druhu v Čechách. Místní působení známého stavitele varhan Bohumila Paštiky, který si nechal svou dílnu přenést do Staré Boleslavi, zanechalo v bazilice stopy v podobě vestavby nových varhan do starých barokních skříní.²⁴

Druhé hlavní působiště je kostel Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi. Jedná se o raně barokní kostel, který založila císařovna Anna roku 1617 za pomoci šlechtických rodin. Stavba probíhala v letech 1617–1625 předním italským stavitelem Giacomem de Vaccanim. Vznikl tak jednolodní kostel s postranními výklenkovitými kaplemi. V roce 1675 byla přistavěna severní věž a v letech 1748–1749 byla vystavěna jižní věž kostela. Je zde umístěn reliéf Madonny s Ježíškem, uctíváný jako Palladium země České. Reliéf byl dar svatého Metoděje svaté Ludmile při jejím křtu. Ta jej darovala svému vnuku svatému Václavovi.

V roce 1931 odlil zvonař Richard Herold z Chomutova pro kostel soubor zvonů, které jsou pomocí stroje rozeznívány do nápěvů chorálu „Svatý Václave“ a mariánské poutní písně „Tisíckrát pozdravujeme Tebe“.²⁵

Ke zkouškám sboru slouží nejen tyto dva kostely, ale také třídy základní školy ve Staré Boleslavi a místní fara, která je v současné době Charitativním domovem pro kněze ve výslužbě.

---

²⁴ in KRÁLÍK, J. *Hudebníci v brandýském Polabí*. město Brandýs n/L-Stará Boleslav a Oblastní muzeum Praha-východ ve spolupráci s nakladatelstvím PhDr. Milana Nováka : 2008, ISBN 80-903771-1-4, s. 47.

²⁵ in KRÁLÍK, J. *Hudebníci v brandýském Polabí*. město Brandýs n/L-Stará Boleslav a Oblastní muzeum Praha-východ ve spolupráci s nakladatelstvím PhDr. Milana Nováka : 2008, ISBN 80-903771-1-4, s. 47.

2.2 Osobnost sbormistryně

Marie Nohynková

Paní Marie Nohynková se narodila roku 1962 v Náchodě. Pochází z muzikantské rodiny. Tatínek Ladislav Šesták hrál v kostele na varhany.

Od pěti let navštěvovala Základní uměleckou školu v Brandýse nad Labem ve třídě u pana učitele Arnošta Mazala a později u pana učitele Bohumila Šáry. Právě díky panu učiteli Šárovi je členkou komorního orchestru Far Musica od roku 1977. Začínala zde jako hráčka druhých houslí.

V letech 1977–1981 vystudovala Gymnázium v Brandýse nad Labem. V letech 1988–2003 zpívala v kapelách Saturn Jana Skudříka v Praze a Helios Miloslava Havlíčka v Brandýse nad Labem. V roce 2007 začala zpívat v pěveckém sboru Bojan pod vedením pana ing. Vojtěcha Vančury. Jedním z hlavních důvodů jejího působení v pěveckém sboru Bojan bylo naučit se dirigentským dovednostem a chování. Téhož roku obnovila činnost Chrámového sboru VÁCLAV ve Staré Boleslavi a stala se jeho sbormistryní. Je určitě důležité zmínit, že v úplném počátku vzniku Chrámového sboru VÁCLAV, vlastně vůbec nechtěla být jeho sbormistryní. Původně měl být sbormistr někdo jiný, ale nakonec se paní Marie Nohynková sbormistrovství byla nucena ujmout. Aby mohla paní Marie Nohynková správně a odborně vést pěvecký sbor, absolvovala pravidelně v rozmezí let 2008–2010 akreditované kurzy pro sbormistry a hudebníky v Pardubicích.

V současné době pracuje jako sbormistryně Chrámového sboru VÁCLAV. Je první houslistkou komorního orchestru Far Musica pod vedením pana Zdeňka Klaudy a jako host vystupuje ve Šporkově triu. V soukromém životě se věnuje podnikání v marketingu potravinových doplňků.

Muzika je pro ni koníčkem a obětuje jí veškerý svůj volný čas. Práci spojenou se sborem i účast v hudebních tělesech považuje za smysluplné využití volného času. Hudbu tvoří srdcem. Hraní a zpívání pojímá jako službu, která jí byla svěřena. Vzhledem k tomu, že je houslistkou, je pro ni velmi obtížné rozepisovat skladby na jednotlivá sóla. Z klavírních výtahů a sborů vypracovává na základě hudební představivosti jednotlivá sóla. Sama přiznává, že nejvíce skladeb upraví v zimmím období, neboť dalším

jejím velkým koníčkem je zahradničení, tak s příchodem jara už na tvorbu tolik času nezbývá.

Přestože je paní Marie Nohynková výbornou houslistkou, zpěvačkou i sbormistryní a její úpravy skladeb jsou originální, zůstává velmi skromným a vstřícným člověkem.

2.3 Další významné osobnosti, související s činností Chrámového sboru VÁCLAV

ing. Vojtěch Vančura

Pan ing. Vojtěch Vančura se narodil roku 1941 v Praze. Vystudoval hru na violoncello a klavír na základní umělecké škole v Brandýse nad Labem. Byl žákem Josefa Čenka Klazara. Docházel na soukromé studium zpěvu k paní profesorce Běle Chalabalové a Janu Konstantinovi. Absolvoval sbormistrovský kurz u docenta Jana Marii Dobrodinského.

Od roku 1971 působí jako pěvecký sólista, korepetitor, dramaturg a příležitostný druhý sbormistr pražského pěveckého souboru Canticorum Iubilo. Od roku 1988 je sbormistrem pěveckého sboru Bojan v Brandýse nad Labem. V roce 2000 založil v Brandýse nad Labem Kruh přátel hudby. V roce 2007 se podílel na obnovení Chrámového sboru VÁCLAV. Od téhož roku je také jeho členem a zároveň odborným poradcem.

MgA. Zdeněk Klaua

Pan MgA. Zdeněk Klaua se narodil roku 1979 v Praze. Od dětství se věnoval skladbě, hře na klavír a na flétnu. Během svého studia na hudebním gymnáziu Jana Nerudy v Praze získal skladatelské školení. Současně studoval hru na flétnu a klavír. Během svého studia složil skladbu „Divertimento pro flétnu, hoboj a violoncello“, která získala na skladatelské soutěži „Generace“ 2. místo.

Po absolutoriu gymnázia vystudoval obor dirigování u prof. Hynka Farkače na HAMU v Praze. Od roku 1999 spolupracuje s komorním orchestrem Far musica, dále pak s vokálním tělesem Vagantes a příležitostně s Komorním sborem Českého rozhlasu. V letech 2006–2007 spolupracoval jako hráč na hammerklavier na inscenaci Mozarto-

vy opery „La clemenza di Tito“ ve Stavovském divadle v Praze. V průběhu roku 2008 byl jako jazykový poradce a spolupracovník dirigenta Franze Welser-Mösta přizván k nastudování Dvořákovy Rusalky v rámci operního festivalu v Salcburku.

V současné době spolupracuje jako klavírista s řadou významných českých pěvců a od roku 2004 zároveň působí jako korepetitor a cembalista operní scény Národního divadla. Od roku 2007 působí zároveň jako externí spolupracovník, dirigent a poradce Chrámového sboru VÁCLAV.

Ondřej Valenta

Pan Ondřej Valenta se narodil roku 1990. V současné době je studentem hudební konzervatoře v Praze. Obdržel mnohá ocenění za účast na varhanních soutěžích „Organum Regium“ v letech 2007–2009. Působí jako varhaník v kostelech svatého Bartoloměje v Bakově nad Jizerou, Povýšení svatého Kříže v Kosmonosech, Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi, svatého Jindřicha v Praze. Je varhaníkem Chrámového sboru VÁCLAV.

František Macek

Pan František Macek se narodil v roce 1988. František Macek absolvoval obor varhany u paní Ester Moravetzové na konzervatoři Pavla Josefa Vejvanovského v Kroměříži. V roce 2011 uzavřel bakalářský studijní obor Sbormistrovství chrámové hudby na Univerzitě Karlově, ve spolupráci s Collegium Marianum, Týnskou vyšší odbornou školou, kde studoval sbormistrovství u pana Marka Štryncla.

Orchestrální dirigování studoval v dirigentské třídě Hynka Farkače na Konzervatoři Jaroslava Ježka v Praze. Ve studiu dirigování dále pokračuje na AMU v Praze. Řídil sbor Schola Romana při bohoslužbách v bazilice sv. Petra, sv. Jana v Lateránu a bazilice sv. Kříže v Jeruzalémě při příležitosti Národní pouti do Říma z pověření české biskupské konference. V červenci 2011 dirigoval smíšené sbory a orchestr při slavnosti liturgií ke cti sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě. V prosinci roku 2011 dirigoval Českou mši vánoční Jakuba Jana Ryby na zámku v Brandýse nad Labem a v kostele Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi, kterou hudebně doprovázel Chrámový sbor VÁCLAV, pěvecký sbor Bojan a komorní orchestr Far Musica.

2.4 Repertoár Chrámového sboru VÁCLAV

Repertoár Chrámového sboru VÁCLAV se soustředí převážně na hudbu duchovní, kterou předvádí na liturgických slavnostech. Skladby jsou nejen vokální, ale také instrumentální, neboť pěvecký sbor disponuje i instrumentální složkou. Většina jeho členů působí v různých komorních souborech nebo studují hru na hudební nástroj v Základní umělecké škole v Brandýse nad Labem. Repertoár Chrámového sboru VÁCLAV se neustále rozrůstá. V současné době sestává ze skladeb vánočních, adventních, velikonočních, postních, mariánských, příležitostných a mší. Zde jsou uvedeny nejběžněji zpívané a hudebně prováděné skladby. Je nutno také uvést, že při zahájení činnosti, měl sbor nastudováno kolem dvaceti skladeb.

Skladby adventní.

J. C. Vodňanský – Rorando coeli

A. V. Michna – Hle, přijde Pán

Skladby vánoční

F. X. Brixi – Ó, Jezulátko

A. Cmíral – Barokní koleda (Z archy vypuštěný holoubku)

J. I. Linek – Pastorela

J. Lokaj – Motetto pastorale

T. Koutník – Pastorella

J. Michalička – Pastorella

A. V. Michna – Chtíc, aby spal (Vánoční noc)

    Nebeský slaviček

    O narození Pána Krista (Ježíška přivítejme)

    Vánoční kolíbka (Sličné pacholátko)

    Vánoční magnét a střelec

    Vánoční rosička

    Vánoční roztomilost

    Vinšovaná pošta

    Zavítej k nám, Stvořiteli

J. J. Ryba – Česká mše vánoční

Slavíček

Narodil se Kristus Pán

Brooks – Redner – O piccola Betlemme

Francouzská koleda – Andělé tam na nivách (Gloria)

Fr. Gruber – Tichá noc

J. Reading (17. st.), abbé Borderis (1790) – Adeste fideles

Skladby postní

Většina těchto skladeb je přeložená z polštiny do českého jazyka Zbyňkem Ludvíkem Gordonem a hudební úpravu provedl Mgr. Petr Bajer.

m. J. Galuszka OP – Ejhle ti mladí beránci

m. J. Galuszka OP – Mojžíšovo kantikum - žalm (Bílá sobota)

m. J. Galuszka OP – Není větší lásky (antifona ze Zeleného čtvrtku)

m. J. Galuszka OP – Stvoření světa - čtení z 1. knihy Mojžíš

m. A. Gouzes OP – Exsultet

m. A. Gouzes OP – Moudrost stůl nám bohatě prostřela

Chlumecký kancionál, spartace PhDr. Martin Horyna – Kristus příklad pokory

J. A. Komenský – Soudce všeho světa Bože

Miserere – žalm 50

Skladby velikonoční

L. van Beethoven – Alleluja

D. Buxtehude – Alleluja

G. F. Händel – Buď tobě sláva

F. Liszt – Christus – část O filii et filie

A. Lotti – Regina Coeli

A. V. Michna – Alleluja

W. A. Mozart – Alleluja

brother Roger – Misericordias Domini, zpěvy z Taizé

brother Roger – Veni sancte spiritus, zpěvy z Taizé

Skladby mariánské

J. Arcadelt – Ave Maria
L. van Beethoven – O Sanctissima
Božanův kancionál – Zdravas Maria Panno
C. Franck – Ave Maria
L. Janáček – Ave Maria
G. de Marci – Signore delle cime
A. V. Michna – Mariánské Ave
L. Perosi – Ave Maria
C. Saint-Saëns – Ave Maria
J. Sixt – Magnificat
Staroboleslavský "ZDRÁVAS"

Skladby příležitostné

anonym – Alta trinita beata
J. S. Bach – Jesus bleibt meine Freude
A. Dvořák – Biblické písně (výběr)
C. Franck – Panis angelicus
Ch. Gounod – Ave verum corpus
J. Haydn – Te Deum
L. Cherubini – Veni Jesu
chorál první pol. 16. stol. – Náš milý svatý Václave
chorál – Svatý Václave
sv. Ignác z Loyoly – Duše Kristova
M. A. Ingegneri (Palestrina) – O bone Jesu
J. Klazar – Svatý kníže Čechů
C. Saint-Saëns – Tollite hostias
C. Saint-Saëns - Gloria Patri
Šteyerův kancionál – Píseň poutnická
W. A. Mozart – Ave verum corpus
W. A. Mozart – Kyrie in d
W. A. Mozart – Laudate Dominum

Mše

K. Jenkins – A Mass for Peace

J. Klazar – Missa pro patria – část Benedictus, Agnus Dei

A. V. Michna – MISSA III.

J. V. H. Voříšek – mše B-dur – části Sanctus, Benedictus, Agnus Dei, Dona nobis

2.5 Obnovení hudebních tradic Staré Boleslavi

Již svým založením a oživením nově vzniklého Chrámového sboru VÁCLAV můžeme mluvit o obnovení hudební tradice. Svým repertoárem, zaměřeným převážně na duchovní hudbu, velice úspěšně navazuje na svého předchůdce z roku 1861.

V prvním roce svého vzniku hudebně doprovází pouze liturgické slavnosti. V roce 2008 však vystoupení přibývá a sbor dokonce několikrát vystupuje mimo město. V lednu zahájil svou činnost Tříkrálovou mší ve Staré Boleslavi, následovaly Velikonoce a zpívané mše, v květnu slavnosti Krve a Těla Páně a v srpnu oslavy svátku Nanebevzetí Panny Marie.

Obrovské pocty se sboru dostalo v září, kdy byl pozván, aby zahrál a zazpíval při bohoslužbě v katedrále svatého Víta, Vojtěcha a Václava v Praze. Koncem září pořádal koncert na oslavu svátku svatého Václava.

V říjnu hostoval Chrámový sbor VÁCLAV v Nymburku a v listopadu hudebním doprovodem při Slavnosti Ježíše Krista Krále uzavřel liturgický rok. V prosinci následovaly Slavnosti narození Páně, hudební doprovod při mši u příležitosti rozloučení s Pallotiny a vystoupení v obci Kozly, kde zazněly skladby Tomáše Norberta Koutníka „Pastorela“ – části Gloria, Arie, Jana Michaličky „Pastorela in G“, francouzská lidová koleda „Les anges dans nos campagnes“, Brookse–Rednera „O piccola Betlemme“, Adama Václava Michny z Otradovic „Nebeský slaviček“ a „Vánoční kolíbka“, s doprovodným slovem pana Alfréda Strejčka.

V roce 2009 k pravidelným hostováním a konaným slavnostem byla obnovena květnová tradice koncertů ke Dni matek. Koncerty sbor provedl v Čelákovících pod záštitou Husova sboru a ve Staré Boleslavi v kostele Nanebevzetí Panny Marie. Koncerty byly

pořádány za účelem podpory občanského sdružení, Děti patří domů, jehož úkolem je podporovat rodiny, ve kterých vyrůstají děti v pěstounské péči.

K obnovení této tradice přispělo i znovuzaložení Matice staroboleslavské.²⁶ Hlavním úkolem Matice staroboleslavské je pořádání Národní svatováclavské pouti, která se v průběhu posledních sedmi let stala jednou z nejvýznamnějších duchovních akcí v Čechách a hlavní akcí svátku národního světce a státního svátku české státnosti, a byla požehnána i návštěvou Svatého otce v roce 2009. Duchovní, tedy ta nejpodstatnější část tradice, stále zůstává víceméně oddělena a skryta v kostelech. U příležitosti návštěvy Svatého otce v roce 2009 hudebně doprovází Chránový sbor VÁCLAV slavnostní Svatováclavský koncert při přivítání relikvie svatého Václava. Zazněla mimo jiné i skladba Antonína Dvořáka z cyklu Biblické písně „Slyš, ó Bože, volání mé“ a chorál „Svatý Václave“, v anonymní barokní úpravě. Slavnostní koncert byl dokonce natáčen televizí NOE. S Chránovým sborem VÁCLAV zde spoluúčinkovalo Zemlinského houslové kvarteto. Svou účastí na slavnostním koncertě úspěch podpořili zpěvák Mgr. Stanislav Předota, herec Josef Somr a vokální skupina KrisKrosKvintet.

V kostele Nanebevzetí Panny Marie se v roce 2009 poprvé konala slavnostní mše svatá v provedení Chránového sboru VÁCLAV u příležitosti oslav císaře Karla I. Habsburského. Této mše se zúčastnil také arcibiskup Georg Habsburský, který osobně poděkoval sboru za hudební provedení mše.

V květnu roku 2009 byl zahájen projekt Noc kostelů²⁷, při kterém sbor přednesl „Biblické písně“ od Antonína Dvořáka v kostele svatého Václava i v kostele Nanebevzetí Panny Marie. Součástí tohoto projektu nebyly jen koncerty, ale zároveň byly ve-

---

²⁶ Matice staroboleslavská byl v minulosti spolek příznivců a poutníků, zřízený k tomu, aby se staral o uchování, obnovu a ozdobu staroboleslavských chrámů, o povznesení a rozmnožení poutí, o pohodlí poutníků, o sloužení mši za živé i zemřelé poutníky, dobrodince a příznivce poutního místa. Odborem Matice pak bylo Bratrstvo staroboleslavské, které se soustředilo na program modliteb a sloužení mši na úmysl svých členů. Jaký byl konec původní staroboleslavské matice, se nedá přesně vysledovat. Jisté je, že o její činnosti bylo intenzivně slyšet ještě v roce 1929, kdy se podílela na přípravách poutních oslav svatováclavského milénia. Je pravděpodobné, že svou činnost musela ukončit nejpozději před druhou světovou válkou.

²⁷ Noc kostelů je ekumenický projekt, který sdružuje kostely a modlitebny šesti křesťanských církví Církev římskokatolická, Církev bratrská, Církev československá husitská, Církev pravoslavná, Církev českobratrská evangelická, Bratrská jednota baptistů. V roce 2005 proběhla první Noc kostelů ve Vídni, během čtyř let se spontánně rozšířila do celého Rakouska. V České republice je tento projekt od roku 2009. Hlavní myšlenkou celého projektu je přiblížit veřejnosti křesťanství.

řejnosti zpřístupněny běžně nepřístupné části kostelů jako například varhanní kůry, sakristie, věže, krypty, klenotnice nebo klášterní zahrady. Připraveny byly komentované prohlídky, koncerty, workshopy či divadelní představení, ale také akce pro děti.

V srpnu sbor oživil tradiční slavnosti Palladia v kostele Nanebevzetí Panny Marie. V září u příležitosti návštěvy Svatého otce Benedikta XVI. zpíval sbor v kostele svatého Václava při přijímání relikvie, lebky svatého Václava, která zde byla vystavená pouze během slavnosti a poté byla opět odvezena do pražské katedrály.

Další obnovenou tradicí, které se pěvecký sbor účastnil, byla mše na počest arcivévody rakouského, prince toskánského, vědce, cestovatele a majitele brandýského panství Ludvíka Salvátora v kostele Obrácení svatého Pavla.

V dubnu roku 2010 se Chrámový sbor VÁCLAV zúčastnil Čakovického festivalu sborového zpěvu v kostele svatého Remigia. Zde účinkoval Chrámový sbor VÁCLAV společně se sbory Spektrum a Camerata z Prahy.

V témže roce se zúčastnil také pěveckých vystoupení, která se konala v Lužné u Rakovníka a v Dolní Krupé. V prosinci 2010 účinkoval na velkém vánočním koncertě na zámku v Brandýse. Kromě vlastních skladeb zpíval také s pěveckým sborem Bojan. Oba sbory doprovázel komorní soubor Far Musica. Samostatné vystoupení Chrámového sboru VÁCLAV sklidilo mimořádný ohlas. Stejně vystoupení se konalo také 25. prosince 2010 v kostele Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi.

Dne 1. května 2011 byla sloužena u příležitosti 100. výročí návštěvy krále a císaře Karla I. Habsburského slavnostní mše svatá s posvěcením kaple a uložením relikvie blahoslaveného Karla I Habsburského. Této mši předsedala Jeho Excelence Mons. Dr. Fernand Franck, arcibiskup lucemburský. Chrámový sbor VÁCLAV doprovázel skladbou Karla Jenkinse „A Mass for Peace“ – část Agnus Dei.

Poté následoval v odpoledních hodinách v kostele Nanebevzetí Panny Marie slavnostní koncert ve spolupráci s pěveckým sborem Bojan a světovým houslistou panem Čeňkem Pavlíkem, rodákem ze Staré Boleslavi. O hudební doprovod se postaral komorní orchestr Far Musica pod vedením MgA Zdeňka Klauďy. V průběhu slavnostního koncertu zazněly skladby Wolfganga Amadea Mozarta „Kyrie d moll, KV 341“, Ludwiga van Beethovena „Koncert pro housle a orchestr D dur, op. 61“ a Jana Václava Hugo Voříška „Mše B dur“ – části Benedictus, Agnus Dei, Dona nobis pacem.

Chrámový sbor VÁCLAV také přijal pozvání k účasti na I. kongresu k Božímu milosrdenství do Slavkovic od otců Pallotínů. Při mši svaté byly hudebně provedeny skladby Georga Friedricha Händela „Bud' tobě sláva“, Camille Saint Saëns „Gloria Patri“, Wolfganga Amadea Mozarta „Laudate Dominum“, Karla Jenkinse „Mass for Peace“ - část Agnus Dei a Antonia Lottiho „Regina coeli“.

V červnu 2011 hudebně doprovázel Chrámový sbor VÁCLAV při zádušní mši svaté za zesnulého Dr. Otto von Habsburka - Lothringena, který byl prvorozeným synem císaře a krále Karla I. Habsburského. V provedení Chrámového sboru VÁCLAV zazněly skladby Antonína Dvořáka z cyklu Biblické písně „Hospodin jest můj Pastýř“, Giuseppe de Marcioho „Signore delle cimme“, Adama Václava Michny z Otradovic „Zdravas Maria Panno“, Gabriela Fauré „Requiem“ - část Pie Jesu a smyčcový kvartet Josepha Haydna „Císařský“.

V průběhu celého roku pokračoval sbor v církevních oslavách, hostoval i v okolních městech. U příležitosti 150. výročí založení původního zpěváckého spolku Václav hudebně doprovázeli členové Chrámového sboru VÁCLAV mši za bývalé a zakládající členy sboru. Mše byla sloužena na první adventní neděli v kostele Nanebevzetí Panny Marie. Chrámový sbor VÁCLAV provedl skladby Jana Campanuse Vodňanského „Rorando coeli“, každodenní modlitbu na text z breviáře Jana Sixta „Magnificat“ a od Adama Václava Michny z Otradovic „Hle, přijde Pán Spasitel náš“ a „Zavítej k nám, Stvořiteli“.

Na závěr roku zazněla v provedení Chrámového sboru VÁCLAV o půlnoci „Česká mše vánoční“ Jakuba Jana Ryby. Poprvé po mnoha letech byla tato mše zpívána přesně o půlnoci. Dále sbor spoluúčinkoval na vánočních koncertech společně se sborem Bojan a komorním orchestrem Far Musica na zámku v Brandýse a v kostele Nanebevzetí Panny Marie. Úplnou novinkou sboru bylo samostatné vystoupení dětí členů Chrámového sboru VÁCLAV, které sklidilo mimořádný ohlas.

Je třeba říci, že díky velkému nadšení a nesmírnému úsilí sbormistryně paní Marie Nohýnkové i ostatních členů sboru, se podařilo hudební tradice města Staré Boleslavi nejen vzkřísit, ale i obohatit kulturní život města.

2.6 Vznik prvního DVD Chrámového sboru VÁCLAV

Díky úspěšnému koncertování byl Chrámový sbor VÁCLAV koncem roku 2009 osloven panem ing. Milošem Englmaierem, zda by se nechtěl účastnit také koncertování v Itálii. Podmínkou účasti však byla nahrávka skladeb sboru, která měla být do Itálie odeslána. Paní Marie Nohynková vybrala skladby, při výběru vycházela především z již nastudovaných skladeb, a započala se sborem zkoušet. Nahrávání proběhlo dne 3. ledna 2010 v kostele Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi. Slavnostní křest prvního DVD Chrámového sboru VÁCLAV s názvem „Hospodin jest můj Pastýř“ proběhl dne 7. ledna 2010.

Seznam skladeb uvedených na DVD „Hospodin jest můj Pastýř“

- 1. Charles Gounod – Ave verum**
- 2. César Franck – Panis angelicus**
- 3. Camille Saint-Saëns – Ave Maria**
- 4. Giuseppe de Marzi – Signore delle Cime**
- 5. Antonín Dvořák – Biblické písně Op. 99 – č. 4 Hospodin jest můj Pastýř
č. 6 Slyš, ó Bože, volání mé**

Pro smíšený sbor s doprovodem varhan upravil hudební skladatel Jiří Strejc

- 6. Speciálník královéhradecký – Náš milý svatý Václave**
- 7. Anonym 17. stol. – Svatováclavský chorál**

Na nahrávání byli účastni tito členové Chrámového sboru VÁCLAV

Sbormistryně: Marie Nohynková

Soprán: Marcela Bílá

Vendula Boháčová

Jana Davidková

Zdena Hajleková

Tereza Lieblová

Jana Šestáková

Jitka Vopatová

Alt: Jarmila Habartová

Růžena Stránská

Marta Suldovská

Anežka Šestáková

Petra Zedinková

Tenor: Karel Koukal

Nina Nováková

David Šesták

Jiří Šesták

Michal Šesták

Stanislav Šesták

Bas: Jan Šesták

Marek Šesták

Ondřej Šesták

Vojtěch Vančura

Odborný poradce: Vojtěch Vančura

Sóla: Tereza Lieblová – soprán (č. 2),

Vendula Boháčová – soprán (č. 3),

Marcela Bílá – soprán (č. 4),

Marie Nohynková – housle (č. 2),

Jan Šesták – housle (č. 3)

Instrumentální obsazení

Smyčce: Věra Vartová

Jan Šesták

Petra Zedinková

Jiří Šesták

Varhany: Ondřej Valenta

2.7 Spolupráce s jinými sbory a soubory

Chránový sbor VÁCLAV spolupracuje především s pěveckým sborem Bojan. Společně pravidelně vystupují na vánočních koncertech, na zámku v Brandýse nad Labem a každoročně dne 26. prosince v kostele Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi. Také se společně účastní různých oslav a výročí konaných v Brandýse nad Labem-Staré

Boleslavi. Vzhledem k tomu, že část členů pěveckého sboru Bojan je zároveň i členy Chrámového sboru VÁCLAV, můžeme říci, že tyto dva sbory jsou spolu opravdu nerozlučně spojené.

Dalším velmi důležitým tělesem, se kterým Chrámový sbor VÁCLAV spolupracuje je komorní orchestr Far Musica, jehož dlouholetou členkou je i sbormistryně Chrámového sboru VÁCLAV, paní Marie Nohynková. Tento komorní orchestr působí již od roku 1976 a je zaměřený především na předklasicistní a klasicistní tvorbu. Jeho zakladatelem byl houslista Bohumil Šára. Po jeho odchodu vedl orchestr absolvent pražské konzervatoře a člen symfonických těles v Německu a Rakousku pan Karel Untermüller. Roku 1996 se ujala vedení paní Věra Vartová, absolventka pražské konzervatoře. V současné době je komorní orchestr pod vedením dirigenta a skladatele MgA Zdeňka Klauďy. Téměř polovina členů Chrámového sboru VÁCLAV působí současně také v komorním orchestru Far Musica.

Z další spolupráce je možné jmenovat pěvecký sbor Harmonie z Loun pod vedením pana Jiřího Kurky, se kterým paní sbormistryně navázala kontakt na dirigentských kurzech v Pardubicích. Dále pak chrámový sbor u svatého Jana Křtitele v Lysé nad Labem a komorní sbor Resonance při Chrámu svatého Mikuláše na Staroměstském náměstí. V neposlední řadě také pěvecký sbor AVE.²⁸

2.8 Působnost sboru v zahraničí

I přes své zatím krátké působení dokázal Chrámový sbor VÁCLAV úspěšně koncertovat nejen v České republice, ale také velmi úspěšně vystupovat v zahraničí. K tomuto vystoupení došlo díky spolupráci s panem ing. Milošem Englmaierem, který vše domluvil. Podmínkou pro vystoupení bylo zaslat audiovizuální nahrávku skladeb sboru a nastudovat poměrně náročné skladby nejen v latině, ale i v italštině. Nahrávka byla v Itálii kladně přijata a sbor se mohl začít chystat na své první zahraniční turné.

---

²⁸ AVE je křesťanské sdružení zrakově postižených a jejich příznivců. I když nevidí nebo mají jen zbytky zraku, mají dost sil na to, aby potěšili a povzbudili druhé. Zvláště pak mají krásný vztah k hudbě a zpěvu. Sami o sobě říkají, že cílem jejich snažení je "zpívat ke chvále Boží a rozdávat lidem radost". Za krásou jejich zpěvu, se však skrývá úmorná dřina, noty v Braillově písmu, nadšení, úsilí a píle. Rovněž také síla a obdivuhodná pokora před osudem.

A tak se Chrámový sbor VÁCLAV, v období od 10. do 18. září 2010, vydal na jih Itálie, do města Vieste na poloostrově Gargano. Zde koncertoval spolu se Šporkovým triem z Lysé nad Labem. Vystoupení se uskutečnilo v chrámu Nanebevzetí Panny Marie ve Vieste a v chrámu Madonna della Libera ve městě Rodi Garganico. Vystoupení bylo velmi úspěšné a pěveckému sboru byla nabídnuta další spolupráce.

Tuto událost popisuje členka pěveckého sboru paní Růžena Stránská ve Zpravodaji římskokatolických farností Brandýsa nad Labem-Staré Boleslavi z října 2010 takto:

„Oba chrámy nás oslovily krásným prostředím, takže se nám zpívalo i hrálo velice dobře. Důkazem, že se naše vystoupení zde líbilo, bylo i to, že po koncertě v Rodi Garganico nás místní paní majitelka cukrárny pozvala k sobě na výbornou italskou zmrzlinu a pan Michelle Valente (další z posluchačů koncertu) osobně přijel za námi do campu a přivezl nám na ochutnání typické italské "dolce", vínečko a olivový olej, vše jako výraz díků za nevšední kulturní zážitek. Překvapil nás nejen touto pohostinností, ale též příslibem, že příští rok zorganizuje ve spolupráci s ing. Milošem Englmaierem další koncerty ještě v jiných městech.

Náš týdenní pobyt v chatkách ve Village Orchidea na pobřeží (spousta kvetoucích oleandrů, 70 m od chatky k moři, písková pláž, nádherné vlny, strava 2x denně a ještě večer s grilováním) byl rozdělen na oddychovou a kulturně poznávací část.

Ve středu jsme se vydali rybářskou bárkou z Vieste za přírodními krásami Gargána a to do mořských jeskyní. Za krásného, slunečního počasí jsme obdivovali bílé vápencové skály v kontrastu se zelenou středozevní vegetací a průzračnou vodou. Každá jeskyň měla své jméno a legendu. Cestou zpět jsme se vykoukali na opuštěné pláži.

Díky aktivitě Marušky Nohynkové (dirigentce sboru) jsme poznali i poutní místa Monte Sant'Angelo – které je dodnes považováno za důležité místo celé křesťanské Evropy a kde se koncem 5. století zjevil svatý Michael Archanděl a San Giovanni Rotonondo, místo, kde žil a je pochován Otec Pio, který byl 16. června 2002 svatořečen Janem Pavlem II. Maruška nám tuto osobu přiblížila vyprávěním během přejezdu Národním parkem Foresta Umbra (vysoké kopce, serpentýny, daňčí obora, bukové lesy plné kvetoucích bramboříků a jiných zajímavých rostlin). Pochopili jsme, že tento zcela vyjímečný kněz dokázal mnoho zázraků. Nejen, že měl dar bilokace tj. byl přítomen na dvou místech současně, stigmata, uzdravoval nemocné, ale též postavil nemocnici ve zdejších chudém kraji a tím dal i pracovní příležitost pro mnoho lidí zde. Týdenní pobyt byl

ukončen večerí v restauraci u Miguela ve Vieste, který pro nás koncerty zajišťoval. Ochutnali jsme jídla typická pro Itálii – plody moře, mušle, žlutý meloun, parmská šunka, různé druhy pizz. Vše jsme zapili lehkým italským vínem. Poděkováním za pohoštění byl náš zpěv několika národních písní.

V sobotu krátce před polednem jsme se s trochou smutku rozloučili s mořem a odjížděli domů. Po ujetí pár kilometrů nás u silnice překvapil čekající automobil s panem Valentem. Přijel se s námi ještě rozloučit, na památku dal každému pohled a překladatelům nějaké drobnosti. Zamávali jsme na rozloučenou a tím již opravdu skončil náš pobyt v nádherné prosluněné starobylé části Itálie – Gargána. Cesta domů uběhla rychle díky výborným řidičům a v neděli brzy ráno jsme již vykládali kufry u Klášterní vinárny ve Staré Boleslavi, odkud jsme před týdnem po požehnání otcem Michalem odjížděli.“²⁹

Po velkém úspěchu byl Chrámový sbor VÁCLAV i v roce 2011 pozván ke koncertování v Itálii. Po nastudování a rozšíření nového repertoáru v září koncertoval Chrámový sbor VÁCLAV opět na jihu Itálie.

Na program byly dva koncerty ve Vieste a v Rodi Garganico. Koncertu se opět zúčastnilo Šporkovo trio, se kterým pěvecký sbor spolupracuje. Jako hosty Chrámový sbor VÁCLAV pozval flétnistku Jitku Krupičkovou a violistku Martinou Englmaierovou. V tomto složení těleso zahrálo samostatně několik skladeb. Chrámový sbor VÁCLAV zpíval skladby a písně česky, latinsky a italsky. Jako sólisté Chrámového sboru VÁCLAV vystoupili Vojtěch Vančura, Tereza Lieblová, Nicole Martinková, Marcela Bílá a Michal Šesták. Chrámový sbor VÁCLAV, Šporkovo trio i sólisté sklidili obrovský ohlas u publika. Hodnocení vystoupení celého sboru bylo vynikající.

2.9 Současné obsazení sboru

I přes svou celkem krátkou působnost prošel Chrámový sbor VÁCLAV mnohými změnami v obsazení. Řada osobností, které napomáhali zrodu sboru, musela účast ve

---

²⁹ in Stránská, R. Cesta na jih Itálie. *Zpravodaj římskokatolických farností Brandýs nad Labem-Stará Boleslav*, říjen 2010, s. 7-8.

sboru pro velké pracovní vytížení v jiných souborech omezit, nebo ze sboru odešli. Sbor se však počal rozrůstat a to nejen díky početné rodině Šestáků. Přibylo mnoho mladých zpěváků a hudebníků, převážně absolventů, někdy ještě i žáků, Základní umělecké školy v Brandýse nad Labem. Ti uvítali možnost uplatnit ve sboru své dovednosti hráčské i pěvecké. V současné době je ve sboru zastoupeno několik rodin, které přivádějí ke zpěvu další a další členy.

Sbormistryně: Marie Nohynková

Externí spolupracovník, poradce a dirigent: MgA. Zdeněk Klauda

Odborný poradce: ing. Vojtěch Vančura

Soprán: Marcela Bílá

Michaela Bílá

Mgr. Vendula Boháčová

Jana Davídková

Ing. Zdena Hajleková

Mgr. Veronika Janečková

Tereza Lieblová

Filip Šesták (10 let)

Jana Šestáková

Jitka Vopatová

Alt: Bc. Barbora Brtnová

Ing. Ivana Brtnová

Mgr. Marie Gregorovičová

Jarmila Habartová

Veronika Hezinová

Nicole Martinková

Lenka Režová

Růžena Stránská

Marta Suldovská

Anežka Šestáková

Tenor: David Šesták

Jiří Šesták

Michal Šesták
Stanislav Šesták

Bas: Jan Szabo

Jan Šesták
Marek Šesták
Ondřej Šesták
Ing. Vojtěch Vančura

Smyčce: ing. Rudolf Bayer – housle

Bc. Barbora Brtnová – housle
Jan Šesták – housle
Jiří Šesták – violoncello
Anežka Šestáková – housle

Dechy: Marek Šesták – pozoun

Ondřej Šesták – trubka, flétna
Stanislav Šesták – trubka, flétna

Varhany: Ondřej Valenta

Percuse: Marcela Bílá

Bc. Barbora Brtnová
Mgr. Marie Gregorovičová
Jan Szabo

2.10 Výhledy do budoucna

Při rozhovoru s paní Marií Nohynkovou, který proběhl dne 27. ledna 2012 v kostele Nanebevzetí Panny Marie po zkoušce sboru, jsme společně i s některými členy Chrámového sboru VÁCLAV mluvili o působení sboru na akcích pro rok 2012, plánovaných změnách a dalších výhledech do budoucna. O vystoupení sboru byl a je velký zájem, a to nejen v Brandýse nad Labem-Staré Boleslavi. Pro rok 2012 přibude mnoho zajímavých účinkování a dokonce jsou už naplánované některé akce na rok 2013. V přehledu uvádím zatím jen ty, které jsou zcela jasné a hlavně souvisí s hudebními tradicemi Staré Boleslavi.

Kromě pravidelných liturgických obřadů plánují členové sboru mnoho dalších zajímavých koncertů. První koncert plánuje Chrámový sbor VÁCLAV uskutečnit dne 31. března 2012 ve Smolnici. Do Smolnice byl sbor pozván panem Jiřím Kurkou, který vede pěvecký sbor Harmonie, s nímž Chrámový sbor VÁCLAV spolupracuje. Členové sboru si velmi považují tohoto pozvání a vystoupení v kostele svatého Bartoloměje ve Smolnici. Tento kostel byl v nedávné době opraven a konají se zde hudební koncerty. O účast na koncertech je velký zájem a ne každému zájemci se na tomto místě podaří vystupovat. Od letošního roku 2012 se koncerty pořádají pod názvem Hudba ve Smolnici.

Na oplátku v první polovině měsíce května pozval Chrámový sbor VÁCLAV pěvecký sbor Harmonie z Loun a pěvecký sbor AVE k účasti na koncertu, pořádanému ke Dni matek dne 13. května 2012, který se koná pod záštitou Matice staroboleslavské. Pěvecký sbor Ave je sbor nevidomých, a protože v letošním roce je koncert na Den matek zasvěcen nevidomým, budou zde účastni nejen nevidomí členové z pěveckého sboru AVE, ale i z ostatních společenstev.

Na prvního června si Chrámový sbor VÁCLAV připravil pro své publikum překvapení, a to v rámci akce nazvané Noc kostelů, která se již od roku 2009 pravidelně koná ve Staré Boleslavi. V roce 2012 budou při Noci kostelů poprvé po třiceti letech veřejnosti otevřeny ambity a koncerty zde budou probíhat při svíčkách.

Dne 28. září, během Svatováclavských slavností bude poprvé Chrámový sbor VÁCLAV hudebně doprovázet mši na náměstí ve Staré Boleslavi spolu s ostatními sbory a hudbou Hradní stráže. Mši bude sloužit kardinál Mons. Dominik Duka.

Na závěr roku, v prosinci, má Chrámový sbor VÁCLAV v plánu zazpívat Českou mši vánoční od Jakuba Jana Ryby v kostele v Tišicích.

Další novinkou roku 2012 jsou ručně pletené šály. Při zkouškách v kostele a při hudebních doprovodech mší bývá zpěvákům často zima. Tuto situaci se rozhodly vyřešit dvě členky sboru. Ve volných chvílích upletly pro všechny členy teplé šály. Ženská část má šály červené a mužská červeno-černé. Šály jsou tak vydařené, že se všichni rozhodli, používat je běžně při koncertování.

Na otázku, která se týkala účasti přehlídek nebo soutěží chrámových sborů, paní Marie Nohynková odpověděla, že zatím nemají v úmyslu v letošním roce se těchto akcí zúčastnit.

V průběhu celého roku bude sbor obnovovat repertoár, proto Chrámový sbor VÁCLAV nepojede v letošním roce pravděpodobně ani zpívat do Itálie. Důvodem je nejen změna repertoáru, ale i kulaté pětileté výročí, na které chystá pro své posluchače a příznivce další překvapení.

Mezi nově nastudované skladby patří dílo úspěšného žijícího skladatele a hudebníka z Walesu Karla Jenkinse *Stabat Mater*.³⁰ Na Květnou neděli, 1. dubna 2012, v premiéře zazní z Jenkinsova *Stabat Mater – Cantus lacrimo*

Při provedení díla K. Jenkinse plánuje Chrámový sbor VÁCLAV využít i více nástrojové obsazení. Vzhledem k tomu, že mezi novými členy Chrámového sboru VÁCLAV jsou ve velké míře absolventi a žáci Základní umělecké školy v Brandýse nad Labem, budou i nadále jako součást vystoupení Chrámového sboru VÁCLAV prováděny instrumentální skladby.

---

³⁰ Karl Jenkins začal svou hudební kariéru jako hobojista v Národním jazzovém orchestru welšské mládeže. V začátcích své kariéry byl známým hráčem jazzu a jazzrocku. Hrál na saxofon, klávesy a hoboj. V roce 1972 byl členem rockové kapely *Soft Machine*, ve které působil až do roku 1984. V devadesátých letech začal pracovat na projektu *Adiemus*, na kterém pracuje dodnes. V roce 2005 dostal Řád britského impéria za služby hudbě.

II. Praktická část

Úvod

Pro praktickou část své diplomové práce jsem zvolila obeznámení žáků s historií i současností Chrámového sboru VÁCLAV. Protože tento sbor je úzce spjat nejen s hudebními, ale i duchovními tradicemi Staré Boleslavi, součástí byla i účast na dvou projektech, které byly pořádány v našem městě. Pro lepší objasnění pojmu pěvecký sbor a jeho fungování, jsme společně s žáky vytvořili ještě jeden projekt, ve kterém jsme založili vlastní pěvecký sbor, jehož někteří účastníci se podíleli na společném vystoupení s Chrámovým sborem VÁCLAV.

Praktickou část jsem rozdělila do několika vyučovacích jednotek. Součástí každé části je stručné seznámení, její realizace a hodnocení.

3. Projekt Tajemství chrámů

Projekt Tajemství chrámů probíhá v našem městě již od podzimu roku 2010. Autorkou a koordinátorkou vzdělávacího projektu je Mgr. Nina Nováková, která byla 31. ledna 2010 za přítomnosti kardinála Miloslava Vlka zvolena předsedkyní obnovené Matice staroboleslavské.³¹

Na programu se podílel i Ústav dějin křesťanského umění Katolická a teologická fakulta UK a agentura COR BOHEMIAE, která se specializuje na církevní a poznávací turistiku a také vzdělávacími programy pro školní mládež. Ve Staré Boleslavi se jedná o kostel svatého Václava a kostel Nanebevzetí Panny Marie.

Do programu se zapojili i žáci naší školy a to jak z prvního, tak z druhého stupně. Nejprve jsme byli paní Mgr. Ninou Novákovou obeznámeni s cílem, který má tento vzdělávací program naplňovat. Jednalo se hlavně o poznání křesťanského náboženství jako nejrozšířenějšího evropského náboženství. Vše probíhalo v kostele svatého Václava a kostele Nanebevzetí Panny Marie. Program byl rozdělen do dvou částí a součástí bylo i splnit některé úkoly.

3.1 Realizace projektu

Název projektu: Tajemství chrámů

Škola: ZŠ Stará Boleslav

Pro koho byl projekt určen: žáci 1. a II. stupně ZŠ

Doba trvání: 4 vyučovací jednotky

Termín konání: duben 2011

Místo konání: Stará Boleslav - bazilika svatého Václava, kostel Nanebevzetí Panny Marie

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Vlastivěda, Hudební výchova

---

³¹ Matice staroboleslavská přispívá k udržování křesťanských poutních tradic ve Staré Boleslavi. Podílí se na dalším rozvoji duchovního života nejstaršího českého poutního místa.

Cíl: Obeznamit žáky se základními pojmy křesťanské kultury a architekturou duchovních staveb a posílit vědomí o české kultuře.

Klíčová slova: bazilika, kostel, svatý Václav, Palladium, chorál, náboženství, křesťanství, památky

Úkol: žák poznává křesťanského náboženství jako nejrozšířenější evropského náboženství.

Klíčové kompetence

kompetence komunikativní – žák rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a aktivnímu zapojení se do společenského dění, zapojuje se do diskuse, naslouchá druhým lidem

kompetence sociální a personální – žák účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně na vytváření pravidel práce v týmu

kompetence k učení – žák využívá poznatky z oblasti kultury, vlastivědy a hudební výchovy a vzájemně je propojuje

kompetence k řešení problémů – žák řeší modelové situace a ověřuje si správnost svého řešení.

Očekávaný výstup: žák se orientuje se v základních pojmech křesťanské kultury a architektury duchovních staveb, chápe jejich význam, realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností zadané úkoly

Projekt byl rozdělen do dvou částí. Obě části žáci čtvrté třídy však museli zvládnout během jednoho dne. Před zahájením prohlídky se žákům dostalo poučení, jak by se správně v kostelích měli chovat. Nejprve jsme navštívili baziliku svatého Václava, kde byli žáci seznámeni s historií kostela. Získali informace o jeho založení, důvod proč byl kostel založen a vyslechli vyprávění o královské bratrovraždě. Zde si také zazpívali chorál „Svatý Václave“ z kopie dobového zápisu a pokusili se zdramatizovat část Svatováclavské legendy. Následně žáci čtvrté třídy navštívili kostel Nanebevzetí Panny Marie. Zde žáci vyslechli pověst o Palladiu, která se vztahuje k vybudování kostela, ale i k pověsti o svatém Václavu. Po prohlídce a výkladu se žáci pokoušeli vytvořit jednoduché schéma chrámu.

3.2 Reflexe projektu

Účast na projektu Tajemství chrámů se žákům velmi líbila. Nadšeni byli i ti žáci, kteří se původně nechtěli projektu vůbec zúčastnit, protože jim i jejich rodičům přišlo naprosto zbytečné navštěvovat kostely, když nejsou věřící. Nakonec i oni byli uneseni atmosférou, která vládla během trvání celé návštěvy. Obdivovali společně s ostatními výzdobu obou kostelů. Samotná návštěva kostela a prožitek z této návštěvy byly umocněny poslechem hudebních ukázek.

Oba křesťanské chrámy jsou na první pohled velmi tajemné a plné symboliky. Myslím, že by pak došlo k lepšímu zapamatování a propojování získaných informací, kdyby návštěvy kostelů byly rozděleny do dvou dnů. Při společném hodnocení, vzniklo mnoho zajímavých článků. Za všechny jsem vybrala tyto dva články, které napsali žáci již současné páté třídy.

„TAJEMSTVÍ CHRÁMŮ“

vzdělávací program v unikátních prostorách staroboleslavských chrámů

Třída 4. A vydala se do kostelů ve Staré Boleslavi na projekt Tajemství chrámů. Třída se rozdělila na dvě skupiny, jedna skupina šla do kostela sv. Klimenta a druhá si prohlédla kostel sv. Václava. Po prohlídkách kostelů doplněných zajímavým výkladem průvodkyně se celá třída odebrala do krypty Kosmy a Damiána, kde žáci zazpívali chorál, Sv. Václave. Pak společně prošli Staroboleslavskou bránou a dostali se do kostela Nanebevzetí Panny Marie. Tam si prohlédli Palladium země české a objasnili si jeho původ. Poté se rozdělili na skupiny a zopakovali si, co se všechno dozvěděli. Během projektu poznávali základní pojmy křesťanské kultury. Zopakovali si také, jak se mají chovat k ostatním. Všem se tento projekt velmi líbil“.³²

„Největší tajemství chrámů je“:

uklidnění, odpočinek od starostí i pro nevěřící. Dá se říct omlazení duše. I když jsou kostely staré, kamenné a chladné, jsou krásnější než nejmodernější hotel, protože Bůh je jen v kostele. Staré obrazy od prvních malířů jsou lepší a hezčí (i když jsou staré a jejich stav tomu odpovídá) než moderní. Zima a vlhko jsou hezké (i když v tričku s krátkým

---

³² in Miková, Z., Tajemství chrámů. Školní expres. ZŠ Stará Boleslav : ročník IX, č. 9, s. 4.

*rukávev to příjemné není), protože i to vlhko je vůně života a přátelství. Zato smrad dieselových motorů je strašný, protože život je vůně přírody, ne nafty, ale vlhko a zima jsou přírodní. V přírodě žádné přetopené hotely nejsou“.*³³

---

³³ in Káně, V., Největší tajemství chrámů. *Školní expres*. ZŠ Stará Boleslav : ročník IX, č. 9, s. 4.

4. Projekt Noc kostelů

Projekt Noc kostelů probíhá ve Staré Boleslavi od roku 2009. Během projektu je možné navštívit baziliku svatého Václava i kostel Nanebevzetí Panny Marie. Návštěvníci mají možnost obdivovat nejen krásu duchovních památek, ale také poznávat křesťanství třeba prostřednictvím hudby.

Tento projekt probíhá v podvečerních a večerních hodinách, proto jsem o spoluúčast poprosila i některé rodiče žáků. Úkolem bylo prohloubit znalosti získané z projektu Tajemství chrámů a bližší poznání duchovní hudby. Přiblížit žákům část repertoáru Chrátmového sboru VÁCLAV.

4.1 Příprava žáků na účast v projektu

Název vyučovací jednotky: Duchovní hudba

Škola: ZŠ Stará Boleslav

Pro koho byl projekt určen: žáci 4. třídy

Doba trvání: 4 vyučovací jednotky

Termín konání: květen 2011

Místo konání: ZŠ Stará

Vzdělávací oblast: Hudební výchova

Průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Vlastivěda, Výtvarná výchova

Cíl: Obeznamit žáky se základními pojmy duchovní hudby

Klíčová slova: chorál, neumatická notace, jednohlas, vícehlas, liturgický zpěv, mše

Úkol: žák poznává rozdíly jednohlasu a vícehlasu, odlišnosti duchovní hudby a hudby současné

Klíčové kompetence

kompetence komunikativní – žák rozumí hudebním textům a záznamům, obrazovým materiálům, naslouchá a hovoří s ostatními o svých poznatcích

kompetence sociální a personální – žák aktivně spolupracuje, podílí se společně na vytváření přínosných informací ve skupině i samostatně

kompetence k učení – žák využívá poznatky z hudební výchovy, vlastivědy, vlastních zkušeností a vzájemně je propojuje

kompetence k řešení problémů – žák spolupracuje s ostatními při získávání nových poznatků a plnění úkolů, ověřuje si správnost svého řešení

Očekávaný výstup: žák se orientuje v hudebních ukázkách, vnímá odlišnosti hudby dávné a současné, reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností skladby nebo části skladeb

Pomůcky: hudební nahrávky, obrazový a notový materiál

V průběhu měsíce května jsme společně s žáky čtvrté třídy v hodinách hudební výchovy hovořili na téma vývoj duchovní hudby. Objasnili jsme si základní pojmy, jako je chorál, jednohlas a vícehlas, liturgický zpěv a mše. Pro lepší pochopení jsme poslouchali hudební ukázky. Porovnávali jsme hudební notaci v období renesance se současnou notací. Pokoušeli se přepsat a překreslit dobový zápis starého chorálu. Připomněli jsme si nejstarší dochované české hudební památky a zazpívali jsme Svatováclavský chorál. Na základě poslechu hudebních ukázek jsme poznávali rozdíly duchovní a současné hudby.

4.2 Účast žáků na projektu

Projekt Noc kostelů se uskutečnil dne 29. května 2011. Celý projekt začínal v 19 hodin v kostele svatého Václava. Zde byly na programu Biblické písně od Antonína Dvořáka „Hospodin jest můj Pastýř“ a „Slyš, ó Bože volání mé“. Obě skladby byly provedeny sólově v podání pana ing. Vojtěcha Vančury, člena Chrámového sboru VÁCLAV a zároveň sbormistra pěveckého sboru Bojan. Dále zazněla skladba „Signore delle cime“, jejímž autorem je Giuseppe de Marci a sólo zazpívala paní Marcelou Bílou. V podání celého sboru zazněly skladby „Zdravas Maria Panno“, anonym, a chorál „Svatý Václave“.

Poté jsme se společně s žáky čtvrté třídy a jejich rodinnými příslušníky přesunuli do kostela Nanebevzetí Panny Marie, kde začínala hudební produkce od 20.30 hodin. Na programu bylo dílo Karla Jenkinse „Mass for Peace“ – „Mše pro mír“. Zde sólově zazpívali Michal Šesták a Tereza Lieblová. Na trubku zahrál Stanislav Šesták a na varhany Ondřej Valenta. Sólista Michal Šesták byl v té době ještě žákem naší základní školy.

4.3 Reflexe projektu

Myslím si, že účast žáků na projektu Noc kostelů byla přínosná. Žáci tak měli návaznost na projekt Tajemství chrámů. Opět mohli vstoupit s průvodcem do prostor kostela, kam se běžně nedostanou. V těchto místech zazněly duchovní skladby živě v podání Chrámového sboru VÁCLAV. To, co již jednou žáci o duchovních památkách slyšeli, si znovu ve velmi krátké době připomněli a prohlédli si místa veřejnosti jinak skrytá. Právě snad toto tajemno je velmi lákalo. Z celé akce byli nadšení včetně rodinných příslušníků. Většina z nich si totiž představovala nudné modlitby. Byli však mile překvapeni náplní v podobě prohlídek s výkladem. Prohlídky běžně nepřístupných míst žáky nadchly. Vše bylo umocněno hudební produkcí, o kterou se postaral Chrámový sbor VÁCLAV.

5. Projekt Školní sbor

Před vlastním založením školního sboru jsme si s žáky páté třídy povídali o sborech a jejich fungování. Na otázku, **co je pěvecký sbor a jak funguje**, žáci odpovídali, že pěvecký sbor je vlastně hudební těleso, které tvoří výhradně zpěváci. Na otázku, **kdo je sbormistr a čím je pro fungování sboru důležitý**, žáci páté třídy také znali odpovědi. Zcela správně uváděli, že sbormistr vede sbor při nacvičování skladeb. Sbormistr učí členy sboru čisté intonaci a správným hlasovým návykům. Sbormistrovou úlohou je také výběr skladeb. Úlohou sbormistra je řídit sbor při nácvičování písní a při koncertování. Sbormistr by měl ovládat dirigování, které je důležité pro nástupy jednotlivých hlasů a dodržení tempa skladby. Sbormistr rozhoduje o sólových vystoupeních a také o přijetí nových členů. Na otázku, **proč by měl sbormistr ovládat hru na hudební nástroj**, žáci odpovídali, že tato dovednost je dobrá kvůli hudebním doprovodům a také je zapotřebí skladby často rozepisovat a upravovat pro jednotlivé hlasy.

Objasnili jsme si na konkrétních hudebních ukázkách a příkladech základní rozdělení hlasů a jejich zastoupení v jednotlivých sborech. Zmínili jsme také různé druhy sborů, podle složení či podle žánru. K tomu nám také posloužily hudební ukázky a prezentace.

Domluvili jsme se, že pokud chceme založit pěvecký sbor, měli bychom něco o pěveckých sborech, působících ve Staré Boleslavi znát. Cílem bylo zjistit informací o hudebních tradicích Staré Boleslavi v minulosti i současnosti.

5.1 Vznik školního sboru

Příprava vyučovací jednotky

Název vyučovací jednotky: Školní sbor

Škola: ZŠ Stará Boleslav

Pro koho byl projekt určen: žáci 5. třídy

Doba trvání: 14 vyučovacích jednotek

Termín konání: září-prosinec 2011

Místo konání: ZŠ Stará Boleslav

Vzdělávací oblast: Hudební výchova

Průřezová témata: Český jazyk

Cíl: Obeznamit žáky s fungováním pěveckého sboru, vytvořit vlastní pěvecký sbor

Klíčová slova: sbormistr, pěvecký sbor, hudební doprovod, dirigent, modulace

Úkol: žák se dle svých možností aktivně zapojuje do vznikajícího pěveckého školního sboru

Klíčové kompetence

kompetence komunikativní – žák se podílí na výběru skladeb pro společné vystoupení, diskutuje s ostatními o vzniklých problémech

kompetence sociální a personální – žák aktivně pracuje ve skupině, spolupodílí se na vytváření programu pro vánoční vystoupení

kompetence k učení – žák rozumí notovému zápisu, pokynům sbormistra a dokáže je využívat při plnění zadaných úkolů

kompetence k řešení problémů – žák třídí informace, spolupracuje s ostatními při získávání nových poznatků

Očekávaný výstup: žák je schopen správně intonovat naučené skladby, ovládá text písní z paměti, dle svých individuálních schopností se podílí na rytmickém nebo hudebním doprovodu, orientuje se v základních pojmech, týkajících se pěveckého sboru

Pomůcky: notový materiál, hudební nástroje, Orffovy nástroje

5.1.1 Realizace projektu Školní sbor

Na začátku září 2011 jsme se s žáky na základě účasti na projektech Tajemství chrámů a Noc kostelů rozhodli, že založíme vlastní pěvecké těleso, školní sbor. Původně to měl být sbor, který nikdy na veřejnosti nevystoupí a bude zpívat pouze v budově školy. Všichni jsme byli amatéry, tak jsme se rozhodli, že si budeme zpívat jen tak pro radost. Hlavním záměrem bylo přiblížit žákům, jak takový sbor pracuje, co všechno bychom měli umět, pokud chceme zpívat ve sboru. Uvědomění si, že být členem pěveckého sboru není jen pěvecké vystoupení potlesk na konci produkce.

Jelikož mým původním záměrem bylo vytvořit sbor pouze třídní, tak jsme zkoušeli zpívat různé písničky, které jsme znali. Pokoušeli jsme se o jednoduché hudební doprovody, neboť mám v této třídě hodně žáků, kteří navštěvují základní umělecké školy

a hrají na hudební nástroje. Každý žák představil svůj hudební nástroj a zahrál nějakou písničku nebo skladbu. Vyzkoušeli jsme si, jak se nám bude zpívat s flétnou, houslemi, akordeonem, kytarou, foukací harmonikou, klavírem a klávesami. Využili jsme také Orffovy nástroje. Každý si mohl vyzkoušet úlohu sbormistra. Snažili jsme se uplatnit úplně všechny žáky naší třídy. Žáci podle svých individuálních schopností vytvářeli jednoduché rytmické a hudební doprovody. Pokoušeli se o různé obměny písniček. Nejčastěji využívali modulace do jiných tónin, nebo rytmické úpravy. Tvořili jsme na známé melodie vlastní texty. Vytvářeli jsme vlastní rytmická a intonační cvičení.

5.1.2 Reflexe projektu Školní sbor

Výsledky práce žáků byly ve velké míře zdařilé. Bylo znát, že tato práce je baví. Bylo to pro ně jiné, než běžná hodina hudební výchovy, při které pouze plní úkoly zadané učitelem. Ve velké míře se žáci podíleli na struktuře vyučovací hodiny a uplatnili tak svou tvořivost. Podařilo se nám secvíčit krátký program koled a vánočních písní. Nejprve jsme své vystoupení předvedli pro žáky naší školy. Na žádost paní ředitelky jsme veřejně vystoupili koncem listopadu 2011. Domnívám se, že tato práce nás obohatila o řadu nových zkušeností a podpořila u všech rozvoj tvůrčí práce.

5.2 Počátky sborového zpěvu ve Staré Boleslavi

Příprava vyučovací jednotky

Název vyučovací jednotky: Počátky sborového zpěvu ve Staré Boleslavi

Škola: ZŠ Stará Boleslav

Pro koho byl projekt určen: žáci 5. třídy

Doba trvání: 3 vyučovací jednotky

Termín konání: září 2011

Místo konání: ZŠ Stará Boleslav, knihovna, Oblastní muzeum pro Prahu-východ

Vzdělávací oblast: Hudební výchova

Průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Vlastivěda

Cíl: Obeznamit žáky s historií duchovních hudebních tradic Staré Boleslavi

Klíčová slova: Palladium, mariánská muzika, poutní místo, nešpory, presbytář, liturgický obřad, chorál, mše

Úkol: žák poznává počátky duchovní hudební tradice, vyhledává potřebné informace a sděluje je ostatním

Klíčové kompetence

kompetence komunikativní – žák rozumí vyhledaným informacím, dokáže se v nich orientovat a hovořit o nich s ostatními, naslouchá novým informacím, diskutuje o důležitých poznatcích

kompetence sociální a personální – žák aktivně pracuje samostatně i ve skupině, spolupodílí se na vytváření přínosných informací k danému tématu

kompetence k učení – žák využívá získané informace k pochopení vývoje hudebních tradic, používá nabyté znalosti z oblasti hudební výchovy a vlastivědy, vzájemně je propojuje

kompetence k řešení problémů – žák třídí informace, spolupracuje s ostatními při získávání nových poznatků

Očekávaný výstup: žák se orientuje v základních pojmech, týkajících se počátků duchovních hudebních tradic poutního místa, přemýšlí o nich a využívá je, podle svých individuálních schopností seznamuje s problematikou ostatní žáky

Pomůcky: pamětní knihy, časopisy, odborná literatura, obrazový materiál

5.2.1 Realizace přípravy vyučovací jednotky

Společně s žáky školního sboru jsme v polovině září pátrali po hudebních stopách, týkajících se Staré Boleslavi. Zaměřili jsme se na hudební duchovní tradice a hudebníky, kteří zde tuto hudbu tvořili. K pátrání jsme využili místní knihovny ve Staré Boleslavi i v Brandýse nad Labem, Oblastní muzeum pro Prahu-východ v Brandýse nad Labem a památní knihu staroboleslavské školy. Abychom zjistili co nejvíce informací, rozdělili jsme se do dvou skupin. Jedna skupina vyhledávala informace v městské knihovně a druhá v Oblastním muzeu Prahy-východ v Brandýse nad Labem.

5.2.2 Reflexe výzkumu

Společně s žáky jsme zjistili, že doklady o hudebních produkcích se vztahují až k období třicetileté války, respektive prvnímu slavnostnímu návratu Palladia.³⁴ Tuto informaci jsme získali v Oblastním muzeu Prahy-východ, sídlícím v Arnoldinovském domě v Brandýse nad Labem, z knihy Památky staroboleslavské, které sepsal církevní historik Jan Křtitel Votka. Z literatury jsme zjistili, že v kostele Nanebevzetí Panny Marie při slavnosti se byly zpívány mariánské nešpory³⁵, během noci se zpívalo v presbytáři³⁶ a v ranních hodinách byla zpívána mše svatá.

Dále jsme z výše uvedené knihy získali informace o prvním záznamu, který se týkal tvorby hudby ve Staré Boleslavi a byl spojen se jménem císaře Ferdinanda III.³⁷ Ten velmi často pobýval na zámku v Brandýse. Zde také tvořil. Skládal hlavně mše, moteta a hymny, které byly zpívány v místních kostelích.

Dalším významným hudebníkem, který také tvořil pro Starou Boleslav a zabýval se duchovními tradicemi, byl Adam Václav Michna z Otradovic. Tady bylo nutné žákům vysvětlit, že skladatel Adam Václav Michna nepocházel z Otradovic, které jsou v naší blízkosti, nýbrž z Otradovic v blízkosti Jindřichova Hradce. Jeho dílo Česká mariánská muzika, zvláště skladby, které byly určeny k tomu účelu, vítaly třetí navrácení Palladia do Staré Boleslavi.

Při vyhledávání v knize Hudebníci brandýského Polabí, jsme našli informaci o kantorovi Alexu Gravingerovi,³⁸ který byl výtečným hudebníkem a působil ve Staré Boleslavi již před rokem 1708. Zatím zde však není žádná zmínka o působení pěveckého sboru. Ta přichází až s obdobím Národního obrození.

Díky reformám Marie Terezie vyučovali na školách hudebně vzdělaní učitelé. Hudební umění neodmyslitelně patřilo k učitelskému povolání. A tak jsme v knize Paměti škol okresu Karlínského objevili, že od roku 1812 do roku 1844 byl ředitelem kůru ve

---

³⁴ Palladium země české je uchováno v kostele Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi. Jedná se o kovový reliéf Madony s dítětem, kterému je připisována ochranná moc nad Českou zemí.

³⁵ Nešpory je odpolední nebo večerní pobožnost.

³⁶ Presbytář je část kostela určená kněžím.

³⁷ Ferdinand III. – 1608–1657, byl jedním z mála Habsburků, kteří měli vojenské nadání. Dokončil rekatolizaci svých zemí a přispěl k úspěšným mírovým jednáním, která ukončila třicetiletou válku.

³⁸ in KRÁLÍK, J. *Hudebníci v brandýském Polabí*. město Brandýs n/L-Stará Boleslav a Oblastní muzeum Praha-východ ve spolupráci s nakladatelstvím PhDr. Milana Nováka : 2008, ISBN 80-903771-1-4, s. 18.

Staré Boleslavi Vincenc Paul³⁹ a současně s ním zde působil a v jeho práci pokračoval Josef Hadrbolec.⁴⁰ Mezi další učitele a ředitele kůru patřili Antonín Vaněk, Josef Hadrbolec ml., Josef Pražák, Agathon Heller, Václav Kmoch aj. S posledními jmény je spjat počátek sborového zpěvu ve Staré Boleslavi.

Myslím si, že tyto aktivity byly pro žáky i pro mne samotnou velmi přínosné. Na základě vyhledávání potřebných informací o fungování hudby ve Staré Boleslavi a počátcích vzniku sboru jsme navštívili také historickou budovu Arnoldinovský dům v Brandýse nad Labem. Žáci tak byli seznámeni s místem, kde je Oblastní muzeum pro Prahu-východ.

5.3 Seznámení s Chrámovým sborem VÁCLAV

Příprava vyučovací jednotky

Název vyučovací jednotky: Seznámení s Chrámovým sborem VÁCLAV

Škola: ZŠ Stará Boleslav

Pro koho byl projekt určen: žáci 5. třídy

Doba trvání: 2 vyučovací jednotky

Termín konání: říjen 2011

Místo konání: ZŠ Stará Boleslav

Vzdělávací oblast: Hudební výchova

Průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova

Cíl: Obeznamit žáky se vznikem a působením sboru

Klíčová slova: chorál, liturgický zpěv, mše

Úkol: žák prohlubuje znalosti v oblasti hudby, zvláště duchovní, seznamuje se se zákonitostmi působení ve sboru

---

³⁹ in KNEIDL, F. *Paměti škol okresu Karlínského*. Praha : J. Otto, 1898, s. 162, 164.

⁴⁰ in KNEIDL, F. *Paměti škol okresu Karlínského*. Praha : J. Otto, 1898, s. 160–162, 164.

Klíčové kompetence

kompetence komunikativní – žák rozumí různým typům textů, notových a hudebních záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků, přemýšlí o nich, reaguje na ně

kompetence sociální a personální – žák aktivně spolupracuje, podílí se společně na plnění úkolů

kompetence k učení – žák využívá poznatky z hudební výchovy, vlastní zkušenosti k dosažení splnění úkolů

kompetence k řešení problémů – žák spolupracuje s ostatními, je schopen kompromisu

Očekávaný výstup: žák vnímá hudebně výrazové prostředky, chápe jejich význam v hudbě, realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace

Pomůcky: Orffovy nástroje, pianino, housle, kytara, flétna, notový materiál, hudební ukázky, obrazový materiál, prezentace

5.3.1 Realizace vyučovacích jednotek

S poznáváním současného Chrámového sboru VÁCLAV nám pomohli starší žáci, neboť někteří žáci naší základní školy jsou členy tohoto sboru. Starší žáci z devátých tříd si připravili vyprávění a hudební ukázky, a to jak nahrávky, tak i samotný zpěv. Současně s ukázkami a vyprávěním přinesli i fotografie z různých koncertů. Žáci tedy vyslechli od svých spolužáků vše o vzniku tohoto chrámového sboru, o paní sbormistryni a o repertoáru. Protože oni sami však nestáli u samotného zrodu, byly jim tyto informace předány paní Marií Nohynkovou, sbormistryní Chrámového sboru VÁCLAV.

Žákům bylo předvedeno několik ukázek, které měli možnost nejen poslouchat, ale některé si spolu s členy chrámového sboru mohli zkusit zazpívat. Při nácviu skladby byla nejprve skladba zahrána a zazpívána. Pak jsme společně přečetli text, vysvětlili si význam neznámých slov. Pomocí slabik jsme intonovali, nejprve po částech a pak celou skladbu. V poslední fázi došlo na text. Dbali jsme zřetelné výslovnosti, aby bylo rozu-

mět, co zpíváme. Vyzkoušeli jsme si zpěv s hudebním doprovodem i bez hudebního doprovodu.

5.3.2 Reflexe vyučovacích jednotek

Celkově bych tyto vyučovací jednotky hodnotila velmi pozitivně. Žáci s nadšením spolupracovali. Starší žáci, členové Chrámového sboru VÁCLAV, měli výborně připravený program. Zajímavé vyprávění doplnili hudební produkcí, do které aktivně zapojili žáky 5. třídy. Jelikož většina žáků chodí do Základní umělecké školy, nebyla nouze ani o hudební doprovod. Pokud jsme zpívali bez doprovodu, občas nebyla úplně přesná intonace. To bylo hlavně tím, že skladba nebyla dostatečně dlouho cvičena. Žáci dospěli ke zjištění, že ač zpěv vypadá velmi jednoduše, zdaleka tak jednoduché to není. Základem je především čistá intonace a precizní výslovnost. Asi největší překážkou byly ukázky v latině. Žáci se přesvědčili o tom, že pokud výsledek má být dobrý, stojí to hodně úsilí a času. Účast ve sboru není jen tak někam si zajít, když se mi zrovna chce. Docházka na zkoušky musí být pravidelná a stejně jako ve škole dostávají členové úkoly v podobě nastudování skladby. K tomu jim poslouží zpravidla notový záznam nebo nahrávka. Při pilné práci je jim odměnou pochvala sbormistryně a potlesk publika. Po několika ukázkách, žáci zjistili, že nejen moderní hudba musí být ta nejkrásnější. Naopak při poslechu hudby starých mistrů, zvláště pak hudby duchovní, dochází k celkovému uklidnění a relaxaci organismu a navození příjemné atmosféry. Tento pocit jsme již získali při projektech Tajemství chrámů a Noc kostelů. Protikladem tedy pak je hudba moderní, která velmi často navozuje a udržuje nepříjemné napětí.

5.4 Účast žáků na vystoupení

Když v roce 2011 začal Chrámový sbor VÁCLAV přemýšlet o něčem novém, čím by překvapil své příznivce a posluchače, vznikl nápad zapojit nejmenší děti do vánočního koncertování. Byli vybráni žáci, kteří nastudovali koledu „Já malý přicházím koletovat“. Ti docházeli pravidelně na zkoušky sboru. Nejdříve zkoušeli s doprovodem kláves, pak varhan, nakonec s komorním orchestrem Far Musica. Zkoušky probíhaly v kostele Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi. Protože se jednalo o velmi malé žáčky, nejstarší byla žákyně čtvrtého ročníku, zpívali na mikrofony, aby prostory koste-

la nepohltily jejich hlasy. Svou nastudovanou koledu předvedli na zámku v Brandýse nad Labem, v Čelákovících a ve Staré Boleslavi v kostele Nanebevzetí Panny Marie. Pro všechny to byla úplně první zkušenost zazpívat si s komorním orchestrem a nacvičovat spolu s Chrámovým sborem VÁCLAV.

Tímto vystoupením si vlastně paní sbormistryně začala vychovávat generaci nejmenších členů Chrámového sboru. Je na místě podotknout, že složení Chrámového sboru VÁCLAV je víceméně rodinné, tak i v tomto případě se jednalo většinou o potomky již stávajících členů Chrámového sboru.

Závěr

V teoretické části své diplomové práce jsem se snažila objasnit některé údaje, související s historií Chrámového sboru VÁCLAV, jeho založení, koncertech a sbormistrech. Bohužel se mi úplně přesně nepodařilo zjistit pravou příčinu a dobu rozpadu Chrámového sboru VÁCLAV. Putování historií Chrámového sboru VÁCLAV mě však přivedlo k poznání zajímavých hudebních osobností města Brandýsa nad Labem-Staré Boleslavi. Nejprve jsem měla několik velmi stručných informací, spíše domněnek. Postupem času se informace začaly rozrůstat a začaly do sebe zapadat. Stávaly se tak přehlednějšími a srozumitelnějšími. Z nich jsem se snažila vytvořit jakýsi přehled o vývoji hudebních duchovních tradic a Chrámového sboru VÁCLAV.

Práce s informacemi současného sboru byla snazší, neboť jsem mohla svou práci konzultovat se sbormistryní i některými členy Chrámového sboru VÁCLAV. Mohla jsem být přítomná zkouškám i vystoupením, což samozřejmě také ovlivnilo vývoj mé práce. Sbor přes svou zatím krátkou působnost dokázal vejít v povědomí nejen v blízkém okolí, ale i v zahraničí. Jen velmi těžko bychom hledali nedostatky. Členové chodí na zkoušku pečlivě připravení a během zkoušek i vystoupení vyzařuje ze všech členů pozitivní nálada a velké nadšení, které přenáší na své posluchače. Ti po produkci odcházejí plni dojmů, nadšení a těší se na další koncerty.

Ze skupinky dvanácti až patnácti zpěváků a šesti hudebníků se Chrámový sbor VÁCLAV rozrostl ve sbor úctyhodných rozměrů, na který můžeme být právem pyšní. Z původního, téměř rodinného sboru, vznikl velký chrámový sbor, který pracuje na vysoké úrovni. Cílevědomost a připravenost zpěváků je odměňována pochvalnými kritiky a sbor se stává velmi úspěšným pěveckým tělesem ve Staré Boleslavi a okolí. V jeho řadách působí vynikající hudebníci, kteří jsou zároveň i zpěváky. Téměř polovina členů Chrámového sboru VÁCLAV aktivně působí i v komorním orchestru Far Musica. Jako zpěváci zde vystupují bývalí žáci Základní umělecké školy v Brandýse nad Labem. Jejich proškolené hlasy pěvecký sbor posílily. A snad právě proto Chrámový sbor VÁCLAV při svých vystoupeních působí velmi profesionálně.

Praktická část byla postavena na pozadí sborové činnosti i na činnosti Chrámového sboru VÁCLAV. V praktické části jsem se snažila propojit znalosti žáků z dějepisu, hudební výchovy, ale i života samotného města, ve kterém žijí. Rozhodla jsem se pro-

pojit a využít zkušeností některých žáků z druhého stupně pro dané aktivity. Nejprve jsme začali s objasňováním potřebných hudebních pojmů. Zkoušeli jsme pracovat na jedné skladbě jako sbor, orchestr a dirigent. Poznávali a rozšiřovali jsme poznání o hudebních nástrojích. Zjišťovali jsme jaký má vlastně hudba a zpěv účinek na nás samotné a jestli bychom vůbec dokázali bez hudby žít. Současně jsme založili také vlastní školní pěvecký sbor. Zaměřili jsme se na hudební tradice Staré Boleslavi, které předcházely vzniku Chrámového sboru VÁCLAV, ve kterých pak tento sbor pokračoval. Zmínili jsme i současné významnými hudebníky našeho města, kteří spolupracovali s původním i současným sborem. Hledali jsme spojitost mezi členy současného sboru a žáky celé naší školy. Žáci byli zapojeni do projektů Tajemství chrámů a Noc kostelů, které byly založené na poznání místních kostelů, na duchovní, ale i hudební tradice Staré Boleslavi. Společně jsme se zapojením do těchto projektů snažili o prohlubování a udržování duchovních hudebních tradic Staré Boleslavi. Někteří žáci vzniklého školního pěveckého sboru měli možnost účastnit se společně s Chrámovým sborem VÁCLAV vánočních koncertů v Čelákovících a ve Staré Boleslavi. Doufám, že se mi podařilo vzbudit u některých žáků zájem o budoucím možném působení v Chrámovém sboru VÁCLAV. Snad se mi alespoň trochu podařilo objasnit, jak hudba ve Staré Boleslavi fungovala a funguje.

Domnívám se, že všechny tyto aktivity byly pro žáky i mne samotnou velmi přínosné. Získali jsme většinu potřebných informací a dozvěděli se o historii hudby, která žila v dávných dobách ve Staré Boleslavi. Vyzkoušeli jsme si vyhledávat informace, a to nejen na internetu, což je v dnešní době asi nejběžnější způsob, ale vyhledávali jsme v knihovnách a v muzeu. Pro některé žáky to bylo podnětné. Líbilo se jim, že informace, kterou najdou v knize nebo nějakém spise, je úplně jiná. Je živá. Mohou si na ni sáhnout. Promlouvá k nim pomocí písma, vůně i vzhledu. Nedá se na ni hned tak zapomenout. Vše je o to víc umocněno, pokud se jedná o historickou budovu. Takovou je i budova Oblastního muzea pro Prahu-východ. Tato informace umocněná vjemem zůstává v dětech určitě déle než informace získaná z internetu.

Poznatky získané svým zkoumáním jsem již uplatnila ve výuce. Učebnice hudební výchovy se zmiňují nejčastěji o nejvýznamnějších skladatelích světových či domácích, já tyto informace nyní doplňuji i o ty skladatele a hudebníky, kteří byli a jsou významní pro nás, naše město a jeho kulturní rozvoj. Pomocí poutavého vyprávění, hudebních

ukázek a tvůrčí práce žáků se snažím podnítit jejich zájem o hudbu a hudební tradice města, ve kterém žijí.

Doufám, že se mi podařilo touto prací zaplnit prázdné místo v historii původního sboru a zpracovat vznik a působení sboru současného. Snad má práce přinesla zajímavé poznatky a stane se tak prospěšnou nejen pro mě, ale i pro širší veřejnost. A možná někdy poslouží ke zpracování kroniky Chrámového sboru VÁCLAV.

Resumé

V teoretické části diplomové práce jsem se zaměřila na vznik Chrámového sboru VÁCLAV a jeho předchůdce z roku 1861. Na základě historických souvislostí jsem se snažila objasnit, že Chrámový sbor VÁCLAV neodmyslitelně patří k hudebním tradicím Staré Boleslavi. Vliv Chrámového sboru VÁCLAV na rozvoj kultury Staré Boleslavi byl a je velký.

Úkolem praktické části mé diplomové práce bylo přiblížit žákům základní školy hudební tradice Staré Boleslavi, vznik a působení Chrámového sboru VÁCLAV a historický vývoj hudby našeho města. Vyhledávali jsme potřebné informace a poznávali zajímavá místa. Žáci si vytvářeli svůj vlastní názor na duchovní hudbu na základě hudebních prožitků. Založili jsme školní pěvecký sbor. Na jeho základě jsme si objasňovali základní pojmy, které s pěveckým sborem souvisí.

Resumé

In theoretic part degree work I am intent on rise Church choir VÁCLAV and his predecessor from year 1861. On the basis historical connection am try clear up, that the Church choir VÁCLAV inherently be part of musical traditions Stará Boleslav. Influence Church choir VÁCLAV on development culture Stará Boleslav was and is big.

Imposition practical part my degree work was put near pupils basic schools musical tradition Staré Boleslavi, rise and incidence Church choir VÁCLAV and historical evolution music our cities. Sought out we're needed information and cognize interesting seats. Pupils created one of his own estimation of spiritual music on the basis musical experiences. Established we're school choir. On his base we're bring out fundamental terms, which with singing unanimously bears.

Seznam použitých pramenů a literatury

- Český hudební slovník osob a institucí I.* Praha : SHV, 1963
- Český hudební slovník osob a institucí II.* SHV Praha : SHV, 1965.
- GABLER, J. *Čeňek Pavlík.* Praha : Pragokonzert, 1982.
- HANSCHELOVÁ, M. Mistři tónů našeho města. *TOK*, roč. II, 1993, č. 10, s. 6.
- HODINA, A. Pěvecký spolek Václav ve Staré Boleslavi. *Městský zpravodaj Brandýs n/L-Stará Boleslav*, 1982, č. 5, s. 11–12.
- Index z registraturního oddělení 18–I 1908–1931.* Brandýs : OkÚ, kniha č. 5/4.
- Index z registraturního oddělení 18–II 1932–1937.* Brandýs : OkÚ kniha č. 5/5.
- KNEIDL, F. *Paměti škol okresu Karlínského.* Praha : J. Otto, 1898.
- Knihy protokolů spolek Bojan 1897–1918,* Brandýs : OkÚ.
- KRÁLÍK, J. *Hudebníci v brandýském Polabí.* město Brandýs n/L-Stará Boleslav a Oblastní muzeum Praha-východ ve spolupráci s nakladatelstvím PhDr. Milana Nováka : 2008, ISBN 80-903771-1-4.
- kt. 778. *spis 18–B–6,* Brandýs : OkÚ.
- LIST, P. Josef Cyril Sychra. *Naše Polabí*, roč. IV, 1929, č. 7–8, s. 98–100, s. 113–116.
- LIST, P. Josef Cyril Sychra pětasedmdesátníkem. *Naše Polabí*, roč. IX, 1934, č. 7, s. 100.
- LOYDA, VI. *Co zaznamenaly kroniky staroboleslavských škol.* ZŠ Stará Boleslav : 2003
- MAREŠ, VI. Josef Cyril Sychra. *TOK*, roč. III, 1994, č. 10, s. 10.
- MAREŠ, VI. Josef Cyril Sychra. *TOK*, roč. III, 1994, č. 11, s. 3.
- MAREŠ, VI. Hudba u nás měla své tvůrce. *Zpravodaj města Brandýs nad Labem – Stará Boleslav*, 1966, s. 20.
- MAREŠ, VI. Skladatelé a hudebníci v našem městě. *Zpravodaj města Brandýs nad Labem-Stará Boleslav*, 1984, č. 6, s. 18.
- MAREŠ, VI., *Vzpomínáme Josefa Klazara staršího,* TOK IV, 1995, č. 9, s. 13
- Pamětní kniha pěveckého spolku Václav.* OMV PV 524/90.
- POKORA, M. *S houslistou Čeňkem Pavlíkem.* Praha : Supraphon, 1979, LP 1111 2676
- PRÁŠEK, J. V. *Brandejs nad Labem město, panství i okres II.* 1910.
- PRÁŠEK, J. V. *Brandejs nad Labem město, panství i okres III.* 1913.

- Seznam udělených hudebních licencí 1861–1864.* Brandýs: OkÚ, kniha č. 30.
- Slavoj.* Praha : Josef Ulm, 1862, sv. I.
- Slavoj.* Praha : Josef Ulm, 1863, sv. II.
- SMOLKA, J. a kol. *Malá encyklopedie hudby.* Praha : Supraphon, 1983.
- Snížková, J. Staroslověnské hudební stopy v Čechách. *Neděle s Lidovou demokracií,* 1985, č. 27, s. 9.
- Spolek Bojan. *Matrika spolková 1868–1927,* Brandýs : OkÚ.
- Věstník Jednoty zpěváckých spolků československých.* Praha : 1899, roč. 1.
- VOTKA, J. K. *Památky staroboleslavské.* Praha : 1879.
- Zpravodaj římskokatolických farností.* Brandýs nad Labem-Stará Boleslav : říjen 2010, s. 7–8.